

Mhall 09.11.2020 § 190, erillisiite nro 2
Mhall 23.11.2020 § 203, erillisiite nro 3
Mvalt 14.12.2020 § 18, erillisiite nro 2



KAINUUN LIITON TALOUSARVIO VUODELLE 2021 TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2021 - 2023

C:16

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
Puh. 040 722 0900
kirjaamo@kainuunliitto.fi
Kuva: Paula Halonen

C:16
ISBN 978-952-6685-77-9 (painettu)
ISBN 978-952-6685-78-6 (verkkajulkaisu)
ISSN-L 2323-7546
ISSN 2323-7546 (painettu)
ISSN 2323-7554 (verkkajulkaisu)
Kajaani 2020

Sisällysluettelo

1.	MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS	4
2.	KAINUUN LIITON TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
3.	MAAKUNNAN JOHTAMINEN JA SUUNNITTELU	8
3.1	Kainuun liiton toimintamalli ja johtaminen	8
3.2	Suunnittelujärjestelmä.....	12
3.3	Luottamushenkilöhallinto.....	12
3.4	Maakunnan yhteistoiminta	14
4.	STRATEGISET TAVOITTEET 2021–2023	15
4.1	Kainuun liiton toimintastrategia.....	15
4.2	Strategiset tavoitteet vuosille 2021–2023.....	18
5.	TAVOITTEET JA TOIMINTA VUOSINA 2021 - 2023	21
5.1	Tulevaisuustyö	21
5.2	Maakuntaohjelman toimeenpano.....	23
5.3	Maakuntakaavatyö.....	23
5.4	Elinkeino- ja aluekehittäminen	23
5.5	Mainetyö	25
5.6	Edunajaminen ja yhteistyö.....	25
5.7	Kansainvälinen toiminta.....	25
5.8	Vuoden 2021 erityistavoitteet ja mittarit	28
6.	TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA VUOSILLE 2021–2023	36
6.1	Yleisperustelut.....	36
6.2	Talousarvioasetelma ja sitovuustaso.....	37
6.3	Kainuun liiton talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2021-2023.....	37
6.4	Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2021	46
6.5	Ohjelma- ja kehittämisrahoitus	48
LIITE 1	Maakunnan kehittämisen määrälliset tavoitteet	51
LIITE 2	Kainuun liiton hallinnoimat ja siirtyvät hankkeet	53

1. MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS

Kainuu-ohjelma on Kainuun liiton oman toiminnan strateginen kehys: Kainuu-ohjelman painopisteistä osaamisen (elinkeinojen kehittäminen), saavutettavuuden sekä maakuntakuvan ja kansainvälistymisen linjaukset ovat Kainuun liiton toiminnan kehittämisen lähtökohtia. Kainuu-ohjelman hyvinvointitavoite on laajasti maakunnan toimijoiden yhteistyössä toteutettava ja liittyy ensisijaisesti Kainuun soten ja kuntien tehtäviin.

Kainuun **aluekehityksen tilannekuva**, jota seurataan ja ennakoidaan jatkuvasti, on keskeisenä perustana tulevan vuoden toiminnan kärjille eri painopisteillä. Kainuun talouskehitys on ollut poikkeuksellisen suotuisaa viimeiset viisi vuotta. Tulevaa kehityspotentiaalia (investointimahdollisuudet) on edelleen runsaasti olemassa. Kehityksen pullonkaloista akuutiksi ovat nousseet osaavan työvoiman saatavuus; saavutettavuuden ongelmat sekä riskirahoituksen puute. Koronakriisistä palautumisen ja uuden kasvun haaste näkyy vahvasti vuoden 2021 aluekehittämisessä.

Hallitusohjelma linjaa aluekehitystä laajassa mielessä. Käynnissä on myös suoraan maakunnan liittojen tehtäviin vaikuttavia lainsäädännön uudistamishankkeita kuten soteuudistus, aluekehityslain sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistukset. Näistä ei odoteta suuria muutoksia maakunnan liittojen toimintakenttään, mutta vahvistuuko alueilta lähtevän ja valtion (ministeriöiden) näkökulma, on keskeinen kysymys. Monialaisen maakunnan mahdollisuus selvitetään parlamentaarisessa työryhmässä. EU:n tulevan budjettikauden ratkaisujen rinnalle on tullut merkittävä EU:n panostus koronakriisin elpymis- ja palautumisvälineisiin ja oikeuden mukaisen siirtymän rahastoon.

Kainuun kunnat ovat Kainuun liiton **omistajia** ja kuntien kanssa käytävä neuvotteluprosessi (kuntakierros ja raamineuvottelut) linjaavat liiton toiminnan kehittämistä ja tulevan vuoden painopisteitä maakuntavaltuuston ja –hallituksen lisäksi. Kuntakierroksen perusteella kiteytettynä Kainuun liiton rooli nähdään erityisesti yhteistyöhön kokoavana toimijana samalla, kun sen tulee tunnistaa kuntien erilaisuus ja huomioitava niiden erityispiirteet!

Kuntakierroksen anti näkyy tässä toimintasuunnitelmassa. Mainetyö ja viestintäpäällikön toimen perustaminen saivat kunnilta varauksetonta kannatusta. Vahva viesti kunnilta oli myös kuntien markkinointi- ja viestintähenkilöiden osallistuminen mainetyön suunnitteluun ja toteutukseen, mikä vaatii mm. mainetiimin uudelleen organisoitua. Mainetyö ja aluemarkkinointi ovat osa elinvoimatehtävää kunnissa ja maakunnassa. Mainetyön tavoitteena on lisätä alueen veto- ja pitovoimaa: asukkaiden, yritysten, opiskelijoiden, matkailijoiden ja investointien houkuttelemiseksi.

Edunajamisen yhteistyö nähtiin välttämättömänä ja se sai osin myönteistä palautetta tämän vuoden toiminnan osalta. Edunajaminen on yhteistyötä vaikuttamiseksi lainsäädäntöön ja Kainuuta koskeviin suunnitelmiin, rahoitukseen ja toimintoihin. Kuntatalouteen ja siihen akuutisti liittyviin sote-/vos -rahoituksia koskeviin päätöksiin vaikuttaminen nousi erityisesti esille. Elinvoimatehtävät (elinkeinojen ja osaamisen kehittäminen, veto- ja pitovoiman lisääminen) ovat yhteisiä tavoitteita kuntien ja maakunnan kanssa. Kainuu-ohjelman valmistelussa tämä huomioidaan. Hankerahoitus EAKR:n ja jatkossa myös JTF:n kautta on kuntien elinvoimatyölle keskeinen. Tuulivoimaan keskittyminen maakuntakaavatyössä koettiin erittäin tärkeäksi kunnissa. Liikenneasioihin vaikuttamisessa esillä oli mm. toteuttamisvalmiiden suunnitelmien (hankekortit) valmistelun tärkeys.

Rakennerahastotehtävät (välittävä viranomaisen) jatkuvat myös tulevilla ohjelmakaudella. Kainuun liitossa varaudutaan ohjelmasisältöjen kautta tuleviin muutoksiin (erit. oikeudenmukaisen siirtymän rahaston ja EU:n elpymisvälineen rahoitusten toimeenpanoon). Hallinto- ja valvontajärjestelmää (HVJ) uudistetaan ja vahvistetaan maakuntien välisellä yhteistyöllä.

Pentti Malinen

2. KAINUUN LIITON TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kainuun aluetalouden kehitys on ollut poikkeuksellisen vahvaa viimeiset viisi vuotta. Vuodesta 2015 vuoteen 2020 Kainuun vienti on yli kaksinkertaistunut 211 miljoonasta 435 miljoonaan euroon. Uusille talouskasvua luoville investoinneille on runsaasti mahdollisuuksia, joista osa on jo realisoitumassa. Työttömyys on Kainuussa laskenut poikkeuksellisen nopeasti viiden viime vuoden aikana. Vuodesta 2017 lähtien rekrytointivaikkeudet ovat pahentuneet ja avoimien työpaikkojen määrä on kasvanut. Keskeiseksi kehittämishaasteeksi on noussut poistaa kasvun pullonkaulat: osaavan työvoiman saatavuus, kansainvälinen saavutettavuus sekä investointien pääoman saanti.

Kainuun kehityksen pullonkaulat

Kainuun aluekehityksen kasvusta huolimatta sen kehityksellä on useita hidastavia tekijöitä. Perinteisesti Kainuu on nähty syrjäisenä, korkean työttömyyden ja hitaan talouskasvun alueena, jossa alkutuotannon osuus on merkittävä. Viime vuosien kehitys on muuttanut tätä kuvaa ja pula osaavasta työvoimasta on noussut Kainuun kehityksen pullonkaulojen kärkeen. Muut keskeiset haasteet liittyvät saavutettavuuteen sekä talouskasvun tarvitsemien pääomien puutteeseen.

a. Kasvavat osaavan työvoiman saatavuusongelmat

Kuten edellä on todettu, rekrytointiongelmia kokevia yrityksiä on Kainuussa suhteellisesti enemmän kuin muissa maakunnissa. Rekrytointiongelmien ovat vuosittain yleistyneet. Työvoiman kysyntä on myönteisen talouskehityksen myötä kasvanut: TE-toimistossa oli elokuun 2020 lopussa 880 avointa työpaikkaa ja luku on ollut kasvussa. Työvoimaan tuleva ikäluokka on Kainuussa huomattavasti (noin 500 henkeä) pienempi kuin eläkkeelle poistuva, mikä yhdessä nopean eläköitymisen kanssa synnyttää työvoimavajetta. Lisäksi Kainuun koulutusmahdollisuuksien rajallisuus vaikeuttaa kohtaanto-ongelmaa; maakunnassa ei ole pysyvää yliopistotason koulutusta ja monia osaa-aloja puuttuu myös keskiasteen ammatillisesta ja ammattikorkeakoulun koulutusalojen valikoimista.

b. Ulkoinen ja sisäinen saavutettavuus: etäisyys markkinoista ja matkaketjujen puutteellisuus

Saavutettavuus on yksi merkittävimmistä uuden yritystoiminnan sijoittumisen edellytyksistä. Vientialojen ja kansainvälisen kaupan näkökulmasta säännöllisen lentoliikenteen ja sen kv. kytkeytyvyyden merkitys on oleellinen. Kainuulle lentoliikenteen ja sen matkaketjujen ja lentotuotteen (hinnoittelu, aikataulut) puutteet ovat olleet jo pitkään tiedostettu haaste. Kainuu on yhdessä muiden pohjoisten maakuntien kanssa käynnistänyt Pohjois-Suomen lentoliikennehankkeen. Sen piirissä valmistuu syksyllä 2020 Kainuun lentoliikenteen kehittämissuunnitelma ja käynnistyy sitä toimeenpaneva alueellinen yhteistyö. Ilman koronakriisin vaikutustakin Kainuun lentoliikennekysyntää on ollut tarve kasvattaa ja sen keskeisin keino on Lapin esimerkin mukaisesti kansainvälinen matkailu.

Koronakriisin yksi haitallisimmista vaikutuksista liittyy juuri lentoliikenteeseen: Kajaanin lentokentän liikenne on ollut pysähdyksissä maaliskuun 2020 puolesta välistä alkaen eikä sen uudelleen avaamista koskevasta Finnairin suunnitelmista olla saatu tietoa, vaan ongelman osaratkaisuksi on tullut valtion tarjoama väliaikainen ostoliikenne vuoden 2021 loppuun saakka. Tämäkään tieto ei vielä ole riittävä esim. matkailualan yrityksille, joiden on tarve tietää varmuudella lentoliikenteen jatkumisesta ja aikatauluista mahdollisimman pitkälle eteenpäin. Kajaanin lentomotti väärin Kainuun matkailualan kilpailukykyä ja uhkana on, että markkinat jakaantuvat uudelleen ellei saavutettavuus nopeasti korjaannu. Kainuun tavoite on saada markkinaehtoinen lentoliikenne jatkumaan koronakriisin jälkeen.

Perinteisistä saavutettavuushaasteista vientiteollisuuden etäisyshaitat on tunnistettu jo kauan. Aluekehitystä tukevana toimenpiteenä kuljetustuen tarve on pysyvä. Sopivan tasoisena se ei vääristä kilpailua vaan ylläpitää sitä esim. Pohjois-Ruotsin vastaavissa olosuhteissa toimiviin yrityksiin nähden.

Maantieyhteyksien kehittämistarpeet ja korjausvelan hoitaminen ovat saaneet jonkin verran lisähuomiota valtakunnallisessa liikennepolitiikassa. Kainuussa tiestöä on asukaslukuun suhteutettuna paljon ja erityisesti alemman tieverkon kunnossapidossa on ollut puutteita. Kuitenkin juuri alempi tieverkko on alueen elinkeinotoiminnalle erityisten tärkeä, koska sen kautta kulkevat metsä- ja maatalouden kuljetukset sekä matkailijat ja vapaa-ajan asukkaat koko maakunnan alueella.

Kainuun kautta kulkee yksi Suomen suurin tavarakuljetusvirta, Kostamuksen rautapellettien transi-
tokuljetukset Vartiuksen rajaylityspaikan kautta Kainuun läpi Kokkolan satamaan. Osaltaan tämä tukkii muiden kuljetusten ja henkilöliikenteen kehittämismahdollisuuksia. Rautatieyhteyksien osalta Kainuu on pussinperä, sillä toimivaa ratayhteyttä Kajaanista suoraan pohjoiseen ei ole. Henkilöliikennetarpeet Savon radan kautta pääkaupunkiseudulle sekä tulevaisuudessa lisääntyvä matkailija-liikenne rautateitse Kainuuseen ovat myös riippuvaisia liikenteen nopeutta parantavien ratak-
keiden toteutumisesta.

c. Investointien riskirahoituksen saatavuus

Yritysten pääomahuolto ja suurten pääomien puute alueella ovat yritystoiminnan kehityksen kan-
nalta keskeinen haaste Kainuussa. Riippuvuus ulkoisista rahoittajista ja siitä johtuen investointien houkuttelu koti- ja ulkomailta (FDI) vaativat kasvavaa huomiota Kainuussa. Kainuun Etu Oy:n teet-
tämän markkinapuuteanalyysin perusteella Kainuussa olisi tarve alueelliselle riskipääomarahastol-
le. Po. rahastosta hyötyisivät pienet sekä käynnistymisvaiheessa olevat yritykset (start-upit) ja
myös omistajan-/sukupolvenvaihdostilanteessa olevat yritykset. Viimeksi mainittujen määrä ja
osuus on Kainuussa merkittävän suuri ja tarve painottuu aivan lähivuosiin.

Kainuun investointipotentiaali

Kainuun talouden kestävä kasvun potentiaali on huolimatta takavuosien suotuisasta kehityksestä
edelleen vahva. Resilienssin vahvistamisen näkökulmasta on erinomaista, että kasvu- ja kehitys-
mahdollisuuksia on kaikilla avainklustereilla. Kehittymismahdollisuudet liittyvät sekä uuden, erityi-
sesti fossiilisia tuotteita ja raaka-aineita korvaavan, tuotannon käynnistämiseen että eri aloilla jalos-
tusasteen nostamiseen ja lisääntyvään kiertotalouteen (mm. sivuvirtojen hyödyntäminen).

Kaivannaisalalla Sotkamo Silver Oy:n hopeakaivos aloitti tuotannon 3/2019 ja tuotanto on kasva-
nut suunnitellusti ja tuotantoa on laajennettavissa. Terrafamen akkukemikaalitehtaan rakentaminen
on käynnissä ja uraanin talteenoton lupa saatu syksyllä 2019. Elementis Minerals B.V:llä on suun-
nitelmia tuotannon laajentamisesta. Otanmäki Mine Oy suunnittelee käynnistävänsä ilmeniitin tuo-
tannon entisen kaivoksen läjityshiekasta. Suomussalmella talkkituotannon käynnistäminen sekä
Ristijärvellä rakennuskivien valmistus ovat potentiaalisia kasvavia toimintoja.

Metsäbiotalouden kehitysnäkymät ovat suotuisat ja maakuntaan voi muodostua hyvin monipuoli-
nen ekosysteemi Kajaanin Renforsin Rannan, Kuhmon Woodpoliksen ja käynnistyvän Paltamon
biojalostamon kesken. KaiCell Fibers Oy:n Paltamoon suunnittelema biotuotetehtas on saanut
myönteisen ympäristölupapäätöksen 15.7.2020 Pohjois-Suomen AVI:lta. Lupa ei vielä ole lainvoi-
mainen, koska siitä on valitettu. Kuhmossa CLT- ja puurakennuselementtien tuotanto on ollut kas-
vussa ja tulevaisuuden näkymät ovat kuluvana vuotena selvästi parantuneet. St1:n Kajaanin Ren-
forsin Rannassa sijaitsevan bioetanolin koetehtaan jatkoksi on odotettavissa merkittävästi suurem-

pi tuotantolaitos lähivuosina. Kuhmo Oy:n ja Pölkky Oy:n (Kajaanissa) sahat ovat merkittävimmät vientiyrietykset ja ne suunnittelevat edelleen tuotannon laajentamisinvestointeja.

Matkailuala Kainuussa on merkittävä työllistäjä. Kansainvälistymiseen tähtäävä Visit Finland –suuralueyhteistyö (Arctic Lakeland Kainuu) käynnistyi vuonna 2019. Mahdollisuudet erityisesti luonto-, liikunta- ja tapahtumamatkailussa ovat erinomaiset ja väljyyden ja rauhallisuuden ansiosta paranevat. Ulkomaisia investointeja kaivataan alan kasvuun ja niitä on jo realisoitunut mm. Paljakkassa ja Vuokatin urheiluopistolla.

ICT: EuroHPC –tieteellisen laskennan supertietokoneinvestointi (207 M€) toteutuu Kajaanin Renforsin Rantaan vuoden 2020 aikana. Koillisväylän tietoliikenneyhteyden valmistelu (Cinian Arctic Connect -hanke) on edennyt ja mahdollinen toteutus on 2020-luvun alkupuolella mahdollinen. Kajaanin palvelinkeskuskokittymän kautta on suunniteltu liityntäyhteydet tähän Euroopan ja Aasian yhdistävään datayhteyteen. Hankkeiden toteutuminen vahvistaa merkittävästi Kajaania globaalien tietoliikenteen solmukohtana ja uusinvestointien kohteena. Pelialalla Kajaanissa toimii globaaleilla markkinoilla toimivia yrityksiä (mm. Critical Force).

Tuulivoiman rakentaminen on Kainuussa parhaillaan käynnissä. Pohjois-Pohjanmaan jälkeen Kainuu on suhteellisesti merkittävin tuulivoimamaakunta Suomessa. Kainuun liiton käynnistämässä tuulivoimamaakuntakaavan päivityksen yhteydessä on esille tullut lisäesityksiä lähes 400 laitoksen verran. Näin merkittävän investointipotentiaalın realisoituminen vaatii Kainuun kautta kulkevien sähkön kantaverkkojen (Fingrid) vahvistamista ja lisärakentamista.

Julkisten investointien tarpeet Kainuussa kohdistuvat erityisesti saavutettavuusinfraan. Tarve on erityisesti ratayhteyksien välityskyvyn ja nopeuden parantamisesta sekä alemman tieverkon kunnon parantamisesta elinkeinoelämän kuljetukset huomioiden. Julkiset investoinnit on otettava huomioon koronakriisin elpymis- ja kehittämisvälineinä.

Kainuun liiton johdolla on valmisteltu **Kainuun selviytymissuunnitelma** vastauksena koronakriisin vaikutuksiin. Ohjelmalla on kaksi tavoitetta: 1) Nopean palautumisen painopisteet ja toimenpiteet sekä 2) uuden kasvun ja uudistumisen toimenpiteet. Ohjelmaa on valmisteltu huomioiden EU:n ja kansalliset linjaukset sekä Kainuun erityispiirteet ja tilannekuva. Keskeisenä näkökulmana ohjelmassa ovat digitaalisen ja vihreän siirtymän vaatimat investoinnit (laajasti ymmärrettyinä). Ohjelman rahoitusmahdollisuudet vuosina 2021 – 2023 selviävät eri rahoitusvälineittäin myöhemmin.

Kainuun suunnan kääntäminen positiiviseksi edellyttää myös **asenteellisia muutoksia**: kasvu- ja kehityshalua yksityisillä aloilla, yhteistyötahtoa julkisella sektorilla sekä kunta-, sektori- ja toimialarajat ylittävää yhteistoimintaa. Hyvä yhteistyö mahdollistaa paremmat tulokset, ja yhteistyö vahvistuu konkreettisten yhteistyöllä saavutettujen onnistumisten kautta. Kainuun, sen kuntien, yritysten ja toimijoiden positiivinen tunnettuus ja tietoinen maine on nyt nostettava kehityksen välineiksi.



3. MAAKUNNAN JOHTAMINEN JA SUUNNITTELU

3.1 Kainuun liiton toimintamalli ja johtaminen

Kainuun liiton perustehtäviä ovat vuoden 2015 perussopimuksen mukaan; toimia Kainuussa aluekehitys- ja suunnitteluviranomaisena.

Kainuun liitto edistää kainuulaisten hyvinvointia sekä alueensa kestävästä kehittämisestä. Kainuun liitto valvoo kuntalaisten ja kuntien etuja. Kehityskohteina ovat erityisesti toimintaympäristö, elinkeinot ja palvelut. Toteuttaakseen lakisääteisiä suunnitelmiaan Kainuun liitto tekee kehitys-, tutkimus-, suunnittelu- ja edunvalvontatyötä ja toimii jäsenkuntia yhteen sitovana yhteistyöelimenä. Kainuun liitto tekee yhteistyötä maakunnallisessa kehittämisessä olennaisten toimijoiden kanssa. Kainuun liiton tehtävä on edistää maakunnan etua Euroopan politiikan tasolla ja kansainvälisissä yhteyksissä. Tämä ilmenee kumppanuuksien ja yhteistyöverkkojen hoitamisena maakunnan ulkopuolisessakin toiminnassa (ks. kuva 6 edunajamisesta).

Kainuun liitto vastaa alueen yleisestä kehittämisestä maakunnassa sekä edistää suunnitelmien toteutumista. Rahoitus- ja rakennerahastolain mukaan maakuntaliiton tulee toteuttaa EU-ohjelmien mukaisia suunnittelu- ja toimeenpanotehtäviä. Kainuun liitto vastaa lakisääteisten viranomaistehtävien lisäksi jäsenkuntien sille antamista tehtävistä. Perussopimuksen mukaan Kainuun liiton tulee huolehtia maakunnan positiivisesta tunnettavuudesta sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Maakunnan liiton tehtävät (lakiehdotuksen alueiden kehittämisestä ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta 07.04.2020 mukaan)

”Kuntien aluekehittämisviranomaisena maakunnan liitto vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja siinä tehtävässä:

- 1) valmistelee ja toimeenpanee maakunnan pitkän aikavälin strategian;
- 2) hoitaa maakunnan suunnittelun ja merialuesuunnittelun tehtävät siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) säädetään;
- 3) edistää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja osaamisen kehittämistä;
- 4) hoitaa sille laissa säädetyt tehtävät;
- 5) edistää saavutettavuutta sekä vastaa liikennejärjestelmäsuunnittelun johtamisesta ja yhteensovittamisesta maakunnan muihin suunnitelmiin ja valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan muualla kuin Helsingin seudulla;
- 6) koordinoi luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja ilmastonmuutoksen torjuntaa sekä laadukkaan elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun yhteistyötä ja vastaa suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;
- 7) edistää kuntien välistä, kuntien ja maakunnan välistä sekä ylimaakunnallista yhteistyötä ja maakunnan kansallisia ja kansainvälisiä yhteyksiä;
- 8) seuraa ja ennakoii aluekehitystä ja toimintaympäristön muutoksia;
- 9) edistää maakunnallista identiteettiä ja asukkaiden osallistumista maakunnan kehittämiseen sekä kulttuuria osana maakunnallista strategiatyötä ja
- 10) hoitaa muut sille erikseen säädetyt tehtävät.

Maakunnan liitto hoitaa tehtäviään

- 1) toimimalla laajassa yhteistyössä alueiden kehittämiseen osallistuvien viranomaisten ja muiden tahojen kanssa;
- 2) ottamalla huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet;

- 3) osallistamalla keskeisten aluekehittämiseen osallistuvien valtion aluehallintoviranomaisten strategiseen suunnitteluun ja tulosoajukseen;
- 4) tekemällä yhteistyötä korkeakoulujen ja muiden koulutuksen tarjoajien kanssa maakunnan aluekehittämistavoitteiden huomioimiseksi; ja
- 5) edistämällä maakunnan etuja 1 momentin mukaisissa tehtävissä.”

Sisäinen toiminta: Kainuun liiton hallintosäännön 1 luvun 2 §:n mukaan maakuntajohtajalla on apunaan vastuualuejohtajista ja viestintäpäälliköistä sekä henkilöstön edustajasta koostuva johtoryhmä.

Vuonna 2015 hyväksytyssä organisaatorakenteessa on maakuntajohtajan alaisuudessa kolme vastuualuetta, joissa kussakin on vastuualueen päällikkö (nykyään vastuualuejohtajat). Vastuualueet jakaantuvat elinkeinot ja aluekehitykseen, alueidenkäyttöön sekä hallintopalveluihin. Vastuualueiden lisäksi Kainuun liitossa on hallinto- ja viestintätiimi, viestintätiimi, mainetiimi, kansainvälisten asioiden tiimi, hanketiimi, ennakointi- ja seurantatyöryhmä, SOVA –ryhmä (Kainuun liiton kordinoima suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointiryhmä) ja rakennerrahastotehtäviin liittyvä hallinto- ja valvontajärjestelmä (HVJ).

Mainetyö ja sen työryhmä organisoidaan uudelleen, kun Kainuun liittoon rekrytoitava viestintäpäällikkö aloittaa tehtävässään. Tähän liittyy viestintäpäällikön rooli verkostojohtajana sekä kuntien markkinointi- ja viestintähenkilöstön vahvempi rooli. Arctic Lakeland –yhteistyön koordinointi hoidetaan ostopalveluna (KAMK).

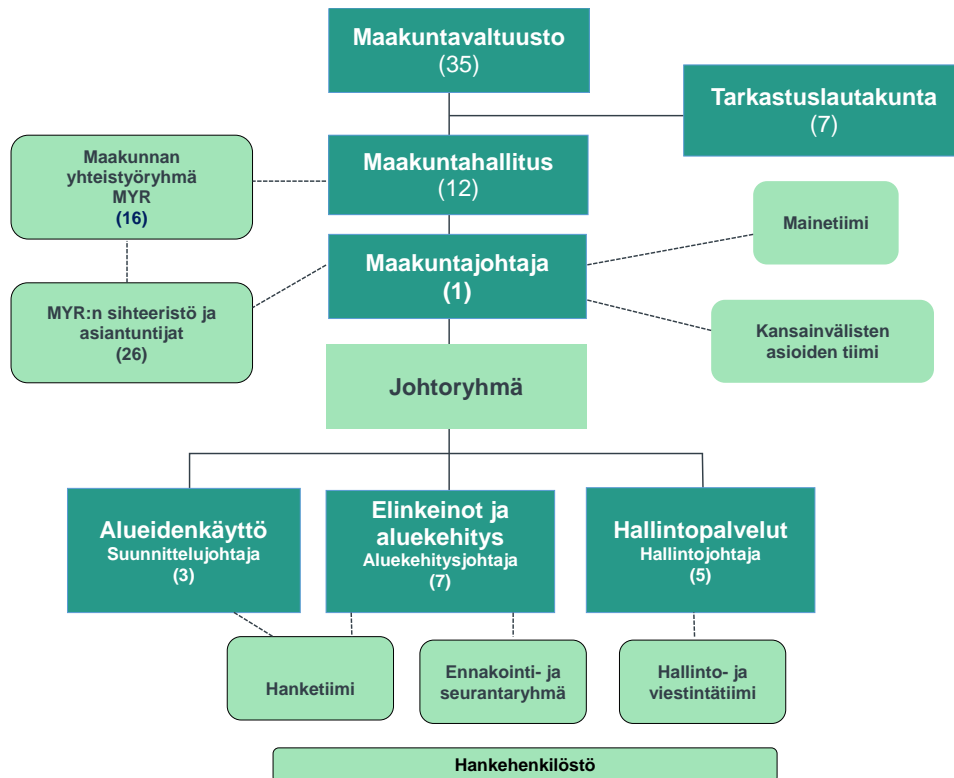
Hankehenkilöstön määrä lisääntyy ainakin väliaikaisesti. Kainuun aluemarkkinointi –hanke on merkittävin uusi avaus.

Rakennerrahastotehtävät (välittävä viranomaisen) jatkuvat myös tulevilla ohjelmakaudella. Varautetaan ohjelmasisältöjen kautta tuleviin muutoksiin (erit. oikeudenmukaisen siirtymän rahaston ja EU:n elpymisvälineen rahoitusten toimeenpanoon). Hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus uudistetaan uutta ohjelmakautta varten.



kuva: Salli Mikkonen

KAINUUN LIITON ORGANISAATIO



Kuva 1. Kainuun liiton organisaatiokaavio

Vastuualueet

Elinkeinot ja aluekehityksen perustehtäviin kuuluvat maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman laatiminen sekä niiden toteuttamisen koordinointi sekä seuranta ja ennakointi. Vastuualueelle kuuluu maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman (TOPSU) laatiminen, jonka maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) hyväksyy sekä maakunnan ja valtioneuvoston vuosittaisen aluekehityskeskusteluprosessin koordinointi. Toimintaympäristön muutosten ennakointi, arviointi ja seuranta ovat olennainen osa aluekehitystä. Aluekehityslakiin perustuva kansallisen ja EU:n alue- ja koheesiopolitiikan suunnittelu, toteuttamisen johtaminen sekä EAKR-rahoitustehtävät Kainuun maakunnassa kuuluvat vastuualueen vastuulle. Kansainvälisten asioiden osalta elinkeinot ja aluekehitys - vastuualueen keskeisiä yhteistyösuuntia ovat EU, Venäjä, Barentsin sekä NSPA (Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoiset harvaan asutut alueet).

Alueidenkäytön lakisääteisiin tehtäviin kuuluvat maakuntakaavoitus, maakuntakaavojen ajan tasalla pitäminen ja maakuntakaavoituksen kehittäminen. Lisäksi tehtäviin kuuluu maakuntakaavoituksen edellyttämä alueidenkäytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seuranta. Alueidenkäytön tehtäväaluetta ovat myös liikennejärjestelmää sekä maakunnallisesti laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitteluprosessien aloittaminen sekä tähän kytkeytyvän yhteistyön johtaminen ja suunnitelmien yhteensovittaminen maakunnan muun suunnittelun kanssa.

Sovittuja tehtäväalueita ovat muun muassa maankäyttö, energia, liikenne, luonnonvarat, ympäristö ja vaikutusten arviointi sekä näiden toimialavastuu asiantuntemuksen, lausuntojen ja edunvalvonnan kautta. Kansainvälisten asioiden osalta alueidenkäyttö vastaa Barentsin alueen liikenne- ja logistiikka-asioihin liittyvästä yhteistyöstä.

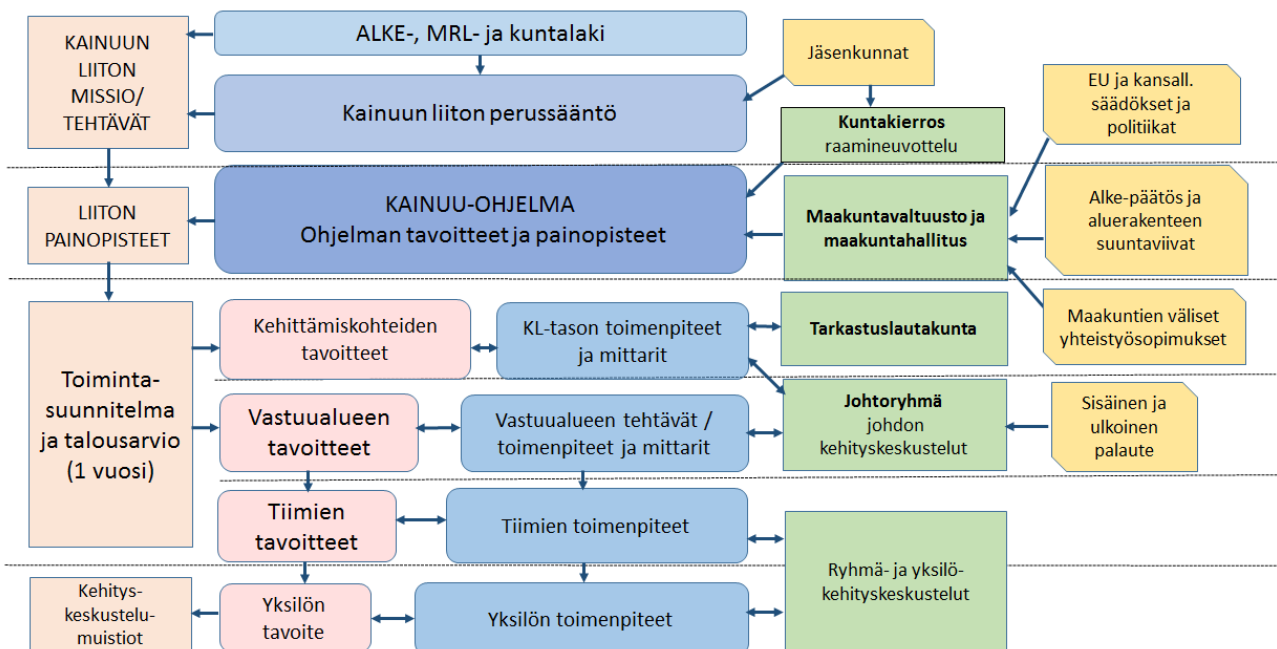
Hallintopalvelut keskittyvät vastuualueiden ja hallinnon tukipalvelujen järjestämiseen, joihin sisältyy luottamushenkilöhallinto ja viraston toimintaedellytykset. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut Kainuun liitto ostaa 01.01.2021 alkaen Monetra Oulu Oy:ltä ja ICT-palvelut Atea Finland Oy:ltä. Talouden suunnittelu ja seuranta hoidetaan Kainuun liitossa. Vuoden 2021 tavoitteisiin hallintopalveluissa kuuluvat muun muassa tiedonohjaussuunnitelman (TOS) laadinnan valmistuminen ja Dynasty 10 asianhallintajärjestelmän käyttöönoton valmistelu. Lisäksi tehdään selvitykset toiminnan kehittämiseen liittyen muun muassa sähköisten kokousten käyttöönotosta.

Maineyö, aluemarkkinointi ja viestintä (strategisena toimintana) tukevat Kainuun aluekehittämisen strategisten tavoitteiden saavuttamista. Kainuun maineyö on edelleen liiton keskeinen kehittämis- ja yhteistyöala. Maineyön ja aluemarkkinoinnin maakunnallista yhteistyötä laajennetaan ja syvennetään eri osa-alueilla tavoitteenaan lisätä Kainuun veto-, pito- ja elinvoimaa. Kainuun liiton viestintä koordinoi ja toteuttaa maineyötä, jota tehdään verkostomaisesti yhteistyössä kuntien ja eri sidosryhmien kanssa. Vuonna 2020 tehty Kainuun maakuntakuvatutkimus antaa kehittämistoimille ajantasaisen pohjatiedon.

Kainuun liiton viestintä huolehtii siitä, että kainuulaiset ja Kainuun liiton sidosryhmät saavat riittävästi ja ajoissa tietoa päätöksistä ja vireillä olevista asioista. Viestintä tukee kansalaisten osallisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa asioihin jo valmisteluvaiheessa. Viestintä on olennainen osa edunajamista ja maakuntien välistä yhteistyötä.

Vuonna 2021 päivitetään Kainuun liiton viestinnän linjaukset ja liitetään kokonaisuuteen aluemarkkinoinnin ja maineyön tavoitteet viestinnälle.

Johtamisen, suunnittelun ja toiminnan tasot Kainuun liitossa



Kuva 2. Johtamisen, suunnittelun ja toiminnan tasot Kainuun liiton organisaatiossa

3.2 Suunnittelu järjestelmä

Kainuun liiton toimintaa ohjaavat aluekehityslaki, maankäyttö- ja rakennuslaki ja kuntalaki; ja toimintaa linjaa Kainuu-ohjelma, joka koostuu pitkän tähtäyksen strategisesta maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2018–2021.

Suunnitelmaosiolla suunnataan ja ohjelmaosiolla ohjataan kehittämistoimia, joiden keskeisin työkalu on vuosittain tarkistettava maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU), jonka maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) hyväksyy. Edunajaminen on keino edistää maakuntaohjelman toimeenpanoa, sillä suurin osa alueen kehittämiseen vaikuttavista päätöksistä tehdään maakunnan ulkopuolella. Edunajamisen linjaukset ovat siksi myös osana TOPSU:a. Maakunnat käyvät vuosittain aluekehitys- (ALKE) keskustelut valtioneuvoston kanssa. Keskustelut perustuvat yhdessä laadittuun tilannekuvaan ja keskusteluihin nostettuihin tärkeisiin neuvotteluteemoihin, jotka ovat maakunnan kriittisiä kehittämisteemoja ja perustuvat maakuntaohjelmaan, TOPSU:uun sekä hallituksen aluekehittämissäätöihin.

Laajalla maakuntaohjelmalla on alueellisessa kehittämistyössä erityisen vahva asema, joka tulee aluekehityslaista (§ 32–34). Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetty maakuntakaava linkittyy kehittämistyöhön siten, että se ohjaa kuntakaavoitusta, viranomaisten alueidenkäyttöä koskevaa suunnittelua ja päätöksentekoa sekä osoittaa maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.

3.3 Luottamushenkilöhallinto

Maakuntavaltuusto

Kainuun liiton ylin päätöksentekaelin on Kainuun maakuntavaltuusto, jossa on 35 jäsentä. Maakuntavaltuusto päättää Kainuun liiton taloudesta, sen toiminnan ohjauksesta ja tätä toimintaa ohjaavista suunnitelmista. Lisäksi maakuntavaltuusto asettaa liiton toiminnalle tavoitteet. Maakuntavaltuusto piti järjestäytymiskokouksen toimintakauttansa varten elokuussa 2017 ja tämä toimikausi päättyi toukokuun lopussa 2021. Kevään kuntavaalien jälkeen maakuntavaltuusto järjestäytyy uutta toimintakauttansa varten elokuussa 2021. Maakuntavaltuusto kokoontuu kolme kertaa vuonna 2021.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset. Maakuntahallituksessa on 12 jäsentä. Maakuntahallitukselle kuuluu viraston toiminnan ohjaus, Kainuun liiton tehtävistä huolehtiminen siten kuin niistä on lainsäädännön kautta velvoitettu ja lisäksi kuin niistä on perussopimuksessa sovittu.

Maakuntahallitus käsittelee liiton toimintaa, taloutta ym. koskevat raportit ja päättää raporttien osoittamien tulosten perusteella tulevista toimenpiteistä, mikäli niihin on aihetta tai tarvetta.

Maakuntahallitus kokoontuu noin kerran kuukaudessa vuonna 2021. Maakuntahallitus järjestää kokouksiaan Kajaanin lisäksi muissa jäsenkunnissa ja tekee vierailumatkoja lähimaakuntiin ja ulkomaille huomioiden luonnollisesti koronavirustilanteen.

Maakuntahallituksen toimikausi alkoi kesällä 2017 ja toimikausi päättyi toukokuun lopussa 2021. Kevään kuntavaalien jälkeen uuden maakuntahallituksen toimikausi alkaa kesällä 2021 (jäsenten valinta maakuntavaltuuston kokouksessa elokuussa 2021).

Tarkastuslautakunta

Maakuntavaltuusto on valinnut Kainuun liiton tarkastuslautakuntaan seitsemän (7) jäsentä. Tarkastuslautakunnan tehtävistä säännellään kuntalain 14 luvun 121 §:ssä ja Kainuun liiton hallintosäännön 7 luvun 53 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun muassa:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Edellä mainittujen lisäksi tarkastuslautakunnan on:

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toimikausi alkoi kesällä 2017 ja toimikausi päättyi toukokuun lopussa 2021. Kevään kuntavaalien jälkeen uuden tarkastuslautakunnan toimikausi alkaa kesällä 2021 (jäsenten valinta maakuntavaltuuston kokouksessa elokuussa 2021).

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)

Maakunnan yhteistyöryhmä on asetettu maakuntahallituksen toimesta perustuen aluekehityslakiin. Yhteistyöryhmä koostuu maakunnan liitosta sekä sen jäsenkunnista, valtion hallintoon kuuluvista organisaatioista ja viranomaisista, jotka rahoittavat ohjelmia. Ns. sosiaalipartnerit eli työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt sekä kansalaisyhteiskuntaa edustavat yhteisöt ovat edustettuina yhteistyöryhmässä. Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontuu 3-5 kertaa vuonna 2021.

Yhteistyöryhmä on asettanut **sihteeristön**, jolle on delegoitu rakennerahastohankepäätösten valmistelu ja pienten hankkeiden hyväksymiskäsittely. Maakuntajohtaja toimii sihteeristön puheenjohtajana ja MYR:n esittelijänä. Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö kokoontuu tarpeen mukaan arviolta 5-8 kertaa vuonna 2021. MYR:n toimikausi päättyi toukokuun lopussa 2021.

Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto

Kainuun maakuntahallituksen perustaman nuorisovaltuuston toiminnan tavoitteena on kuulla alueen nuoria ja saada nuorten näkemys erityisesti heitä koskevissa asioissa maakunnalliseen päätöksentekoon ja koko maakuntaa koskevien asioiden valmisteluun. Nuorisovaltuuston toimintamuotoina ovat nuorisofoorumin järjestäminen kerran vuodessa, kansanedustajien ja kummivaltuutettujen tapaamiset, kannanotot ja aloitteiden tekeminen, osallistuminen omalta osaltaan maakunnalliseen ohjelmatyöhön sekä maakunnallisten palvelujen ja toimintojen suunnitteluun eri ryhmien kautta. Kainuun maakunnallisella nuorisovaltuustolla on läsnäolo-oikeuden lisäksi puheoikeus maakuntavaltuuston kokouksissa. Maakunnallinen nuorisovaltuusto kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuonna 2021. Maakunnallisen nuorisovaltuuston toimintaa ei ole erikseen määritelty laissa

vaan nuorisovaltuusto osallistuu ja vaikuttaa nuorisolain 6 luvun 24 §:n mukaisesti alueellista (maakunnallista) nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn.

Kainuun valmiusfoorumi

Valmiusfoorumi on alueellisen varautumisen yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana. Kainuun valmiusfoorumin toiminta on käynnistynyt 27.05.2019. Yhteistoimintamalli kokoaa yhteen Kainuussa toimivat turvallisuusviranomaiset, kunnat, elinkeinoelämän ja vapaaehtoissektorin. Foorumin toiminta mahdollistaa myös yhteisten varautumissuunnittelun prosessien toteuttamisen tarvittaessa yli maakuntarajojen.

Valmiusfoorumin ensisijaisena tavoitteena on kyetä muodostamaan alueen yhteinen näkemys siitä, miten alueen varautumista kokonaisuutena pitää kehittää. Toisena keskeisenä tavoitteena on saavuttaa yhteinen ymmärrys alueen eri toimijoiden valmiudesta. Olennaista on, että kaikki maakunnan toimijat kykenevät suoriutumaan normaaliolojen häiriötilanteista ja mahdollisesta poikkeusolotilanteesta sekä turvaamaan kaikissa oloissa palvelutuotantonsa. Kainuun valmiusfoorumin vetovastuu on Kainuun liitolla ja puheenjohtajana toimii maakuntajohtaja.



kuva: Paula Halonen

3.4 Maakunnan yhteistoiminta

Maakuntaohjelman 2018 – 2021 kansainvälisen yhteistyön yleistavoitteena on, että ”kansainvälisellä vauhditetaan Kainuun aluetalouden kestäväää kasvua sekä osaltaan turvataan osaavan työvoiman saantia ulkomailta tulevan työvoiman avulla.” Ratkaisevan tärkeää Kainuun kehittämisessä on alueen ja sen toimijoiden uudistumiskyky sekä tuloksellinen yhteistyö alueen sisällä sekä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kainuu toimii sekä Pohjois-Suomen että Itä-Suomen neuvottelukunnassa ja pyrkii edistämään aktiivisesti koko IP -suuralueen yhteisiä intressejä. Marinin hallituksen linjausten mukaisesti jatketaan sote-palvelujen uudistamista 18 hyvinvointialueen pohjalta tavoitteena maakuntavaaleilla valittavan valtuuston ympärille koottava monialainen maakunta.

4. STRATEGISET TAVOITTEET 2021–2023

4.1 Kainuun liiton toimintastrategia

Kainuun liiton toiminta-ajatus, arvot ja visio

Kainuun liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden toimintaympäristön, elinkeinojen ja palveluiden kehittäjänä. Kainuun liitto edistää yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa ja ajaa maakunnan asukkaiden ja kuntien etuja. Tämän toteuttamiseksi Kainuun liitto toteuttaa hankkeita ja tekee tutkimus-, kehittämis-, suunnittelu- ja edunajamistyötä toimien jäsenkuntien ja muiden sidosryhmien yhteistyöelimenä. *Kainuu-ohjelma* on Kainuun liiton toiminnan linjausten perusta, joka antaa tavoitteet liiton toiminnalle.

Kainuun liiton toiminnalliset arvot ovat vastuullinen asiantuntemus, avoin vuorovaikutus ja keskinäinen luottamus. *Kainuun liiton visio* on olla arvostettu ja tuloksellinen Kainuun kehittäjä ja haettu yhteistyökumppani.

Kainuu-ohjelmassa määritellyt *Kainuun kehittämisen visio, arvot, painopisteet ja läpileikkaavat teemat* on kuvattu aiemmin Kainuu-ohjelma -luvussa.

Kuvaan 3 on koottu Kainuun liiton johtamista ja toiminnan suunnittelua ohjaavat eritasoiset prosessit. Vuosien 2021 - 2023 toiminnan uusiin linjauksiin on merkittävimmin vaikuttanut Kainuun liiton kuntakierrokselta saama palaute. Kuntakierroksen perusteella kiteytettynä Kainuun liiton rooli nähdään erityisesti yhteistyöhön kokoavana toimijana samalla, kun sen tulee tunnistaa kuntien erilaisuus ja huomioitava niiden erityispiirteet.

Jäsenkuntien hyväksymän perussopimuksen mukaan Kainuun liitto edistää asukkaiden hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan (missio).

Kainuu-ohjelma

Kainuu-ohjelma on Kainuun liiton oman toiminnan strateginen kehys: Kainuu-ohjelman painopisteistä osaamisen (elinkeinojen kehittäminen), saavutettavuuden sekä maakuntakuvan ja kansainvälistymisen linjaukset ovat Kainuun liiton toiminnan kehittämisen lähtökohtia.

Kainuu-ohjelma muodostuu maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2018 - 2021. Vuoden 2018 aikana laadittiin vuosiksi 2019 - 2020 maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU) "Kasvua Kainuuseen", jonka toimenpiteiden strategisena kärkenä on osaavan työvoiman saannin varmistaminen. Tammikuussa 2021 hyväksyttiin TOPSU vuosille 2021 - 2022. Vuoden 2021 lopussa maakuntahallitus hyväksyy uuden Kainuu-ohjelman, joka sisältää maakuntaohjelman 2022 - 2025 sekä maakuntasuunnitelman 2040.

Strateginen tavoite:

Kainuun visio 2035:
Van hyvejää! Hyvinvoiva ja vetovoimainen Kainuu
Kainuun hyvinvointi ja vetovoima tehdään osaamisella, rohkealla yrittämisellä ja yhteistyöllä.

Kainuu-ohjelman toteutusta ohjaavat arvot ovat positiivisuus ja kannustaminen sekä koko Kainuun mahdollisuuksien optimointi ja läpileikkaavia teemoja kestävä kehitys, osaaminen, digitaalisuus, kansainvälisyys ja tasa-arvo. Arvot ohjaavat Kainuun kehittämistä ja tehdyt toimet heijastelevat niitä. Läpileikkaavia teemoja painotetaan kaikessa Kainuun kehittämisessä.

Kainuun kehittämisen määrälliset tavoitteet -taulukko on talousarviokirjan liitteenä numero 1.

Kainuun maakuntaohjelman visio ja painopisteet muodostavat alla olevassa kuvassa esitetyn kokonaisuuden:



Kuva 3. Kainuun maakuntaohjelman 2018–2021 kehittämisen painopisteet ja Kainuu-ohjelman visio

Maakuntakaava

Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa. Maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavalla ohjataan kuntien kaavoitusta ja viranomaisten toimintaa. Kainuussa on voimassa kokonismaakuntakaava ja neljä teemakohtaista vaihemaakuntakaavaa. Meneillään on vuonna 2019 käynnistynyt tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamista koskeva vaihemaakuntakaavan laatimisprosessi.

Maakuntakaavat hyväksytään maakuntavaltuustossa. Eri ministeriöt ja viranomaiset osallistuvat maakuntakaavan laadintaan lausunnotmenettelyn ja viranomaisneuvottelujen kautta. Laatimisprosessin aikana maakuntakaavatyötä ohjaa maakuntahallitus.

Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat mukailevat lähtökohdiltaan maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa esille tulleita aluekehityksen peruseriaatteita ja ydinstrategioita. Kaikki keskeiset maankäyttömuodot käsittävä kokonaisuusmaakuntakaava on vahvistettu v. 2009. Sitä täydentävillä vaihemaakuntakaavoilla on ratkaistu puolustusvoimien, kaupan ja tuulivoimaloiden maankäyttökysymyksiä. Kokonaisuusmaakuntakaavan tarkistaminen valmistui vuoden 2019 lopussa. Kaava tuli lainvoimaiseksi helmikuussa 2020.

Vuonna 2015 maakuntavaltuustossa hyväksytty ja tammikuun 2017 lopussa vahvistettu Kainuun tuulivoimamaakuntakaava tuli lainvoimaiseksi toukokuussa 2019. Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen tuli lainvoimaisuuspäätöksen jälkeen välittömästi ajankohtaiseksi toimialan nopean teknisen kehityksen tuomien uusien tarkastelumahdollisuuksien ja mahdollisten uusien tuulivoimapotentiaalisten alueiden sekä tuulivoimatoimijoiden aktiivisuuden myötä. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen käynnistyi vuonna 2019. Vuoden 2020 aikana maakuntakaavaprosessi on edennyt luonnosvaiheeseen.

Kainuun aluerakenteen lähtökohtana ovat Kajaani – Sotkamon kehittäminen maakuntakeskukseksi, Kuhmo ja Suomussalmella kehitetään seudullisina keskuksina ja muita kuntakeskuksia paikallisina asumisen, työpaikkojen ja palvelujen keskuksina. Kaikkien osa-alueiden kehittämistä tuetaan liikenneverkostojen ylläpidolla ja kehittämisellä sekä maakuntarajat ylittävillä kehittämisvyöhykkeillä.

Strateginen tavoite: Vahvistetaan Kainuun vetovoimaisuutta saavutettavuuden, kilpailukyvyyn, kehittämisen, osaamisen ja asuinpaikan viihtyvyyden kautta. Hyvä saavutettavuus, elinvoimaiset kuntakeskukset ja taajamat ovat erityisen tärkeitä alueen tasapuoliselle kehitykselle väestön hyvinvoinnin näkökulmasta. Kainuun luonnonvaroja hyödynnetään monipuolisesti ja kestävästi. Jo vaikiintuneen Vt 22 OuKa yhteistyön lisäksi tehostetaan kehittämiskäytäviin Vt 5 ja Vt 6 NiiKa liittyvää ylimaakunnallista yhteistyötä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa kehitetään liikennejärjestelmäsuunnittelun ja tienpidon suunnittelun yhteistyötä. Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa tehdään liikennestrategia- ja liikennejärjestelmäyhteistyötä sekä niihin liittyvää edunajamista. Kainuun liikennejärjestelmäryhmän toiminnan kautta edistetään maakunnallista liikennejärjestelmätyötä ja siihen liittyvää edunvalvontaa.



kuva: Sanna Schroderus

4.2 Strategiset tavoitteet vuosille 2021–2023

Elinkeinoelämän, hyvinvoinnin ja toimintaympäristön kehittämisen painopisteet

Kainuun liitto tekee perustehtäviensä mukaisesti kehittämistyötä, jolla vahvistetaan maakunnan veto- ja pitovoimaa, elinvoimaisuutta sekä ulkoista ja sisäistä saavutettavuutta, asukkaiden hyvinvointia sekä maakunnan kykyä vastata sosiaali- ja terveydenhuollon nykyisiin ja tuleviin haasteisiin. TOPSU:ssa 2019–2020 linjatut tärkeimmät kehittämispainotukset ovat työvoiman saannin varmistaminen koulutuksella, rekrytoinneilla, työperäisellä maakuntaan muutolla, työttömien sekä työvoiman ulkopuolella olevien työllistämisellä. Tässä työssä hyödynnetään julkisen ja yksityisen sektorin sekä valtioneuvoston ja maakunnan välistä yhteistyötä vahvistavaa Kainuun siltasopimusta 2019 – 2020. Tämän lisäksi tärkeitä asioita ovat teollisten ja palvelualan investointien saaminen maakuntaan, uusien vientiin suuntautuvien kasvuyritysten synty, yritysten kilpailukyvyin ja kestävä kasvun vauhdittaminen sekä digitalisaation ja neljännen teollisen vallankumouksen mahdollisuuksien hyödyntäminen teollisuudessa, palveluyrityksissä ja julkisen sektorin palvelujen tuotannossa.

Älykkään erikoistumisen strategian mukaan kannustetaan innovaatioita teknologiateollisuuteen, biotalouteen, kaivosteollisuuteen sekä hyvinvointi- ja terveysaloille. Hyvinvoinnin kehittämisteemoja puolestaan ovat ennaltaehkäisevän terveydenhuollon toimenpiteet ja työllisyysasteen nostaminen.



Kuva 4. Kainuun älykkään erikoistumisen painotukset 2018-2021

Maakuntaohjelman 2018-2021 ja EU:n rakennerahastokauden 2014-2020 toteutuminen

Maakuntaohjelma 2018–2021: Kainuun maakuntavaltuuston joulukuussa 2017 hyväksymä maakuntaohjelma linjaa Kainuun kehittämistä suunnittelukaudella. Maakuntaohjelman ohella maakuntakaava, maakuntaohjelma ja toimeenpanosuunnitelma (nykyinen TOPSU on voimassa vuodet 2019–2020, vuoden 2021 alussa hyväksytään TOPSU 2021-2022) ja yhteinen edunvalvonta ovat konkreettisia kehitystyökaluja maakunnallisessa toiminnassa. Maakuntaohjelma on valmisteltu yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueen kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen kanssa.

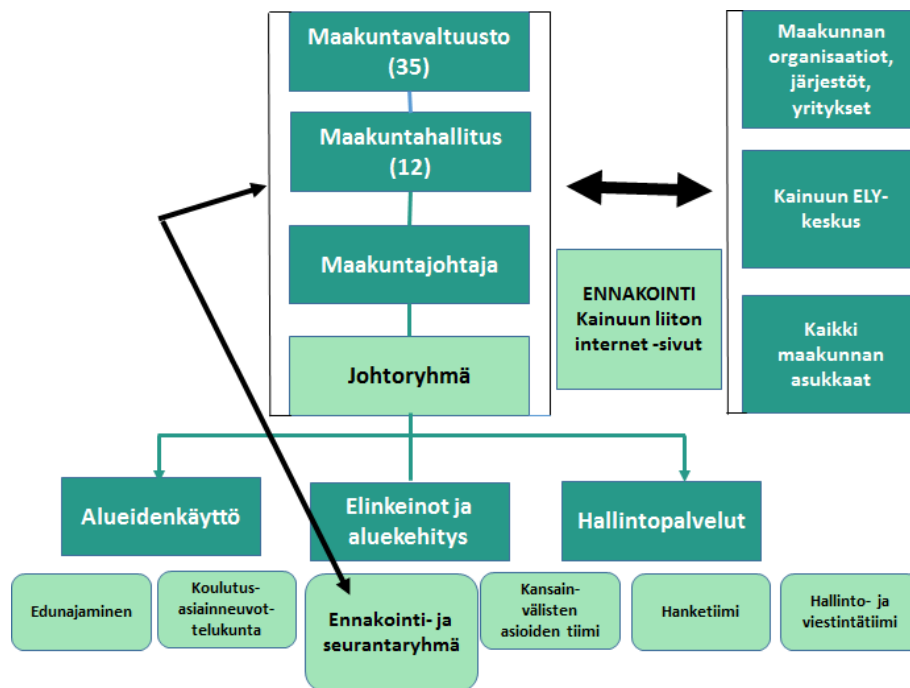
Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU) valmistellaan kahden vuoden välein ja tarkistetaan vuosittain maakunnan liiton johdolla. TOPSU:lla ohjataan rakennerahastovarojen, maaseutu- ja kalatalousrahastojen sekä Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmien toteutusta sekä maakunnan edunvalvontaa maakuntasuunnitelman ja -ohjelman tavoitteiden suuntaiseksi. TOPSU:ssa voidaan nostaa kehittämisen keskiöön asioita, jotka yhteisen jaetun tilannekuvan perusteella nähdään erityisen tärkeinä. Tilannekuva muotoutuu ja päivittyy jatkuvan poliittisen ohjauksen (maakuntahallituksen ja -valtuuston työ ja päätökset), omistajaohjauksen perusteella (Kainuun liiton vuosittainen kuntakierros) sekä näille foorumeille virkatyönä valmisteltava taustamateriaalin eli maakunnan kehityksen ennakointi ja seurantatyön kautta.

Ennakointi ja osaamisrakenteiden kehittäminen Kainuussa

Kainuun ennakointi- ja seurantaryhmä vastaa maakunnallisesta ennakointiprosesseista ja yhteistyöstä. Kainuun liitto koordinoi ryhmää ja ennakointityötä eli seuraa maakunnan tilaa ja ennakoii tulevaa kehitystä. Ryhmän jäsenet toimivat oman organisaationsa ennakoinnin yhteyshenkilöinä. Ennakoinnin foorumeina toimivat ryhmän kokoukset, seminaarit ja tulevaisuusfoorumit. Kokoava foorumi on Kainuun ennakointiportaali (kuiskintaa.fi), joka on vuorovaikutteinen Kainuuta koskevan ennakointitiedon ja keskustelun areena. Kainuun liiton verkkosivu-uudistuksen yhteydessä ennakointi- ja seurantasivustot on organisoitu vuonna 2020 uudella tavalla. Entinen Kainuun ennakointiportaali (kuiskintaa.fi) on siirretty Kainuun liiton sivuille (osoite: <https://kainuunliitto.fi/kuiskintaa>). Kuiskintaa-tunnus ja siihen liittyvät sosiaalisen median kanavat (Twitter ja Facebook) ovat edelleen käytössä ja toimivat Kainuuta koskevan ennakointitiedon ja keskustelun foorumeina.

Ennakointi- ja seurantaryhmään kuuluvat: Kainuun liitto, Kainuun ELY-keskus, Kainuun TE-toimisto, Kajaanin yliopistokeskus, Kainuun sote, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut Aikopa, Kainuun ammattiopisto/Kajaanin koulutusliikelaitos, Kainuun kuntien edustajat ja Kainuun yrittäjät. Ennakoinnin asemoituminen Kainuun liiton organisaatiossa on kuvattu seuraavassa kuvassa:

KAINUUN LIITON ENNAKOINNIN PROSESSIT



Kuva 5. Kainuun liiton ennakoinnin prosessit

Ennakoinnin toimintatapaa kehitetään entistä vuorovaikutteisemmaksi ja avoimemmaksi, jotta pystytään proaktiivisesti vastaamaan nopeasti muuttuvan toimintaympäristön asettamiin haasteisiin ja jotta vahvistetaan maakunnan toimijoiden yhteistä jaettua tilannekuvaa ja näkemystä tulevista uhkista ja mahdollisuuksista. Ennakointiportaali on uudistettu vuonna 2020 Kainuun liiton verkkosivujen uudistuksen yhteydessä.

Maakunnan edunajaminen ja yhteistyö

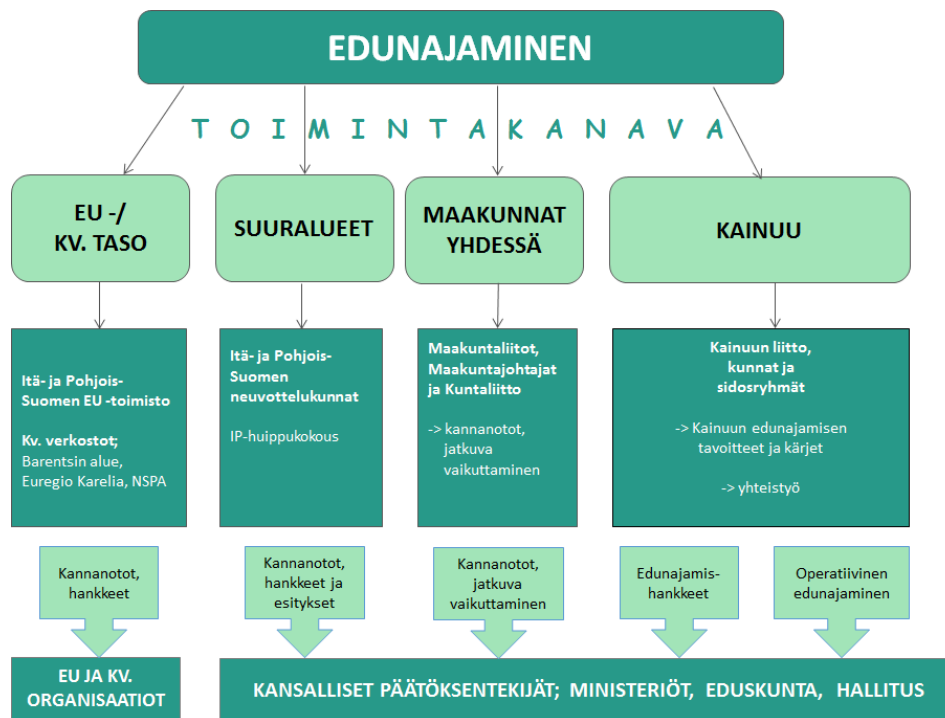
Edunajaminen ja alueyhteistyö ovat keinoja toteuttaa maakuntaohjelmaa ja aluekehitystehtävää. Tähän kokonaisuuteen kuuluu kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta sekä ennakoiva edunajaminen (ks. kuva 6). Kainuun liiton edunajamista koordinoi maakuntajohtaja. Edunvalvontaa ohjataan jatkuvasti maakuntahallituksen kokouksissa (ajankohtaiskatsaukset) ja toteutetaan tiiviissä yhteistyössä jäsenkuntien ja keskeisten sidosryhmien kanssa.

Edunajamisen painopisteet (tavoitteet) vuonna 2020 olivat:

1. Kainuun positiivisen rakennemuutoksen tukeminen
2. Kainuun saavutettavuuden parantaminen
3. Investointien varmistaminen Kainuuseen
4. Kuntien ja maakuntien aseman vahvistaminen
5. Valtion toiminnot ja paikkariippumaton työ Kainuussa
6. Rajayhteistyön vahvistaminen

Painopisteet ja tavoitteet vuodelle 2021 asetetaan maakuntahallituksen päätöksellä tammikuussa 2021.

EDUNAJAMISEN VIITEKEHYS



Kuva 6. Edunajamisen viitekehys

5. TAVOITTEET JA TOIMINTA VUOSINA 2021 - 2023

5.1 Tulevaisuustyö

Kainuun tilannekuva, ennakointi ja tietopalvelu

Ennakointi on Kainuu-ohjelman tavoitteiden toteutumisen ja aluekehityksen aktiivista, jatkuvaa seuranta ja ennakointia sekä EU-ohjelmien toteutuksen ja vaikuttavuuden arviointia.

Kainuun tilannekuva on monitahoinen. Yhtäältä maakunnan talous on kehittynyt suotuisasti. Ennen koronavirusta Kainuun talous oli vahvassa kasvussa. Työttömyys aleni yli neljä vuotta yhteen menoon ja monilla mittareilla kasvu oli Suomen huippua. Kaikkien toimialojen (TOL A-X) liikevaihdon ja henkilöstömäärän suhdannekehitys on ollut nousujohteista vuodesta 2015 saakka. Vuonna 2018 kaikkien toimialojen liikevaihdon kasvu oli suurin Kainuussa (+10,2 %). BKT/asukas on kasvanut vahvasti; 8,3 prosenttia vuonna 2017.

Yritysten liikevaihto kasvoi vuodesta 2017 vuoteen 2018 45 prosenttia, yritysten toimipaikkojen määrä 59 prosenttia ja henkilöstömäärät 37 prosenttia. Kasvuyritysten (väh. 3 hlöä, 10 % kasvu) liikevaihto kasvoi kaikista maakunnista 2015-2018 eniten Kainuussa; 160 prosenttia. Liikevaihto ja henkilömäärät nousivat vuonna 2019 2010-luvun ennätyslukemiin monilla Kainuun kärkiklustereilla (biotalous, matkailu, kaivannaisala sekä teknologiateollisuus). Kainuun kärkitoimialojen liikevaihto on kasvanut vuodesta 2015 vuoteen 2019 yhteensä 72 prosenttia (+534 M€) ja henkilöstömäärä on kasvanut yhteensä 18 prosenttia (+1190 henkilöä). Kasvu on ollut vahvaa erityisesti kaivannais-toiminnassa (+392 % liikevaihdossa ja +110 henkilöstössä).

Toisaalta muuttotappio, väestön väheneminen ja huoltosuhteen heikkeneminen ovat jatkuneet. Kainuun väkiluku on 72 306 (2019). Kajaanin seutukunnassa asuu 71 prosenttia ja Kehys-Kainuussa 29 prosenttia kainuulaisista. Kainuussa luonnollinen väestönlisäys on ollut miinuksella vuodesta 1998 lähtien ikärakenteesta johtuen, mutta väheneminen on tasaantunut viime vuosina. Väestön kokonaisuutos vuonna 2019 oli -755 henkilöä, mikä oli kuitenkin 143 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2018. Kevään 2020 ennakkotietojen mukaan väkiluku on edelleen vähentynyt, mutta väheneminen on hidastunut ja tulomuuton määrä kasvanut. Useat Kainuun kunnat ovat saaneet vuoden 2020 aikana muuttovoittoa. Lisäksi kasvanut kesämökkien määrä ja lähes miljoonan yöpymisen matkailijamäärät kompensoivat vähenevää pysyvää asutusta.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokäyttökustannukset ovat yhä nousseet ja ovat maan korkeimmat, 4341 euroa/asukas. Kuntatalous ja sen näkymät ovat Kainuussa kuten koko maassakin haastavat. Kainuun kuntien taloutta kuormittavat ikärakenteesta johtuva heikko väestöllinen huoltosuhde ja ohut verokertymä sekä sosiaali- ja terveystalouden tuottamisen kasvavat kustannukset.

Tilannekuvan viesti on selkeä: väestön kehitykseen voidaan vaikuttaa ja kääntää muuttotappio voitoksi vahvistamalla alueen veto- ja pitovoimaa sekä luomalla uusia houkuttelevia työ- ja opiskelupaikkoja sekä rekrytoimalla avoimena oleviin työpaikkoihin tekijät Kainuusta ja Kainuun ulkopuolelta.

Matkailijoiden ja vapaa-ajan asujien määrän arvioidaan edelleen kasvavan, mikä lisää palvelujen kysyntää, luo niiden ylläpitoon ja kehittämiseen rahoituspohjaa ja vahvistaa alueen vetovoimaa. Kainuu tavoittelee maakuntaohjelmalla ja älykkään erikoistumisen strategialla viennin, työntuotavuuden sekä tuotteiden ja palvelujen jalostusasteen lisäämistä. Korkean jalostusarvon tuotanto luo uusia korkean osaamisen työpaikkoja ja parantaa työn tuottavuutta, mikä lisää verotuloja ja vahvistaa julkista taloutta yhdessä lisääntyvän työpaikkamäärän kanssa. Nämä ovat tehokkaimmat keinot selättää Tilastokeskuksen väestöennusteiden luomat uhkakuvat. Onnistumisen edellytys on osaan työvoima saannin turvaaminen.

Maakuntaan tavoiteltavat investoinnit (noin 2,5 miljardia ja noin 4 800 uutta työpaikkaa seuraavien 4 vuoden aikana), työvoiman eläköityminen, sukupolvenvaihdokset sekä kainuulaisten yritysten saamat tilaukset luovat työpaikkoja, joihin on mittava tarve kouluttaa ja rekrytoida kainuulaisia sekä houkutella työvoimaa muualta. Työmarkkinoille tulevien (20–24-vuotiaiden) määrä on Kainuussa alhaisempi kuin sieltä poistuvien (60–64-vuotiaiden). Vuosina 2018 - 2022 Kainuussa työvoimasta poistuu arviolta miltei 3 000 henkilöä enemmän kuin sinne tulee.

Edunvalvonnan toimintamalli keskittyy ennakoivaksi edunajamiseksi. Yhteydenpito EU:n ja kansallisen tason päättäjiin sekä kainuulaisiin kansanedustajiin ylläpidetään systemaattisesti (vuosikello). Neuvottelukunnat ovat tärkeitä, mutta IP-Suomen neuvottelukuntien asemaa pitää vahvistaa ja niiden roolia selkeyttää. Kainuulaisia verkostoja on vahvistettava niin alueen sisällä kuin sen ulkopuolellekin.

Luottamusta ja yhteistyötä vahvistaa yhteinen ja jaettu ymmärrys alueen nykytilanteesta ja vaihtoehtoisista tulevaisuusskenaarioista (alueen kehityksen tilannekuva). Nykyisin tilannekuva on liian sektoroitunut ja alueellinen kokonaiskuva ei välity valtakunnan päätöksentekoon. Tarvitaan yhteistä Kainuun aluekehityskuva, joka organisoidaan Kainuun liiton johdolla laajapohjaisena yhteistyönä.

Tilannekuvan luomisen ja päivittämisen tueksi tehdään nettipohjainen avoin **tietopalvelu**, joka sijoitetaan Kainuun liiton verkkosivuille ja joka integroidaan eri hallinnon alojen tekemään ennakointi- ja seurantatyöhön. Tavoitteena on luoda ajan tasalla pidettävä tilannekuva, jota kainuulaiset toimijat voivat hyödyntää suunnittelussa, päätöksenteossa ja edunajamisessa.

Yhteinen tilannekuva on perusta käynnistyville Kainuun ja valtioneuvoston aluekehityskeskusteluille. Samoin tiedotusvälineet, yritykset, järjestöt ja kansalaiset voivat hyödyntää tilannekuvamateriaalia ja osallistua Kainuun kehityksestä käytävään keskusteluun.

Kainuun liiton verkkouudistuksen myötä ennakointiin ja seurantaan liittyvää tietoaaineistoa tullaan ylläpitämään Tilannekuvasivustolla. Nykyinen www.kuiskintaa.fi -sivusto lopetetaan vaiheittain, mutta @kuiskintaa tunnus säilytetään tilannekuvasivustolla ja samoin @kuiskintaa –sosiaalisen median tilit säilytetään Twitterissä ja Facebookissa.

5.2 Maakuntaohjelman toimeenpano

Maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntaohjelman 2018 - 2021 joulukuussa 2017. TOPSU:n hyväksyi puolestaan maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) vuoden 2018 lokakuussa.

TOPSU:lla ohjataan hanketoimintaa siten, että maakuntaohjelman strategiset linjaukset ja painopisteet tulevat huomioiduksi ja eri rahoittajatahojen rahoituskriteerit täytetään. Kainuuta kehitetään ennakoiden ja mahdollisimman konkreettisilla sekä yritystoiminnan kehittämistä ja työllisyyttä edistävillä toimenpiteillä seuraavasti:

1. Aluekehittämis- ja yrityshankkeet ovat tarkkaan eri kohderyhmille täsmällisesti kohdennettuja välineitä.
2. Toimintaympäristön kehittämisedellytyksiä luovien yhteistyö-, kaavoitus- ja infrastruktuurihankkeiden strateginen kohdennus.
3. Kainuun omat ja yhdessä muiden alueiden kanssa tehtävät edunajamistoimenpiteet tukevat laajasti koko alueen kehittämistä.

Alueelle suoraan suunnattujen rakennerahastokehittämisresurssien niukkuuden vuoksi tuetaan voimakkaammin erilaisten kilpailtujen rahoituslähteiden hyödyntämistä hankkeiden toteuttamiseksi. Kuluvalle EU-ohjelmakaudella Kainuun liitto vastaa MYR:n ja sen sihteeristön hyvästä toimivuudesta. Tätä kautta edunvalvonta ja muiden ohjelmien sekä rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen on joustavasti mahdollista.

5.3 Maakuntakaavatyö

Maakuntavaltuusto käynnisti kesäkuussa 2019 Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisen. Vaihemaakuntakaavana laadittava maakuntakaava on edennyt luonnosvaiheeseen syksyllä 2020. Luonnosvaiheen aikana jatketaan tarvittavien erillisselvitysten laatimista ja asetetaan kaavaluonnos julkisesti nähtäville keväällä 2021. Kaavaluonnoksesta saadun palautteen pohjalta laaditaan kaavaehdotus kevääseen 2022 mennessä. Tavoitteena on saada maakuntakaava maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyyn kesällä 2022.

5.4 Elinkeino- ja aluekehittäminen

Maakunnallista elinkeinopolitiikkaa toteutetaan sidosryhmäyhteistyönä. Kuntien elinkeinotoiminnan ja kolmannen sektorin kesken tiivistetään vuorovaikutusta. Osallistutaan aktiivisesti maakunnallisten elinkeinojen kehittämisen ja yrityspalvelutoimintojen uudelleen organisointiin. Kuntakierroksilla ja kuntajohtajakouksissa käsitellään Kainuun liiton, Kainuun ELY:n ja kuntien elinkeinopolitiikan linjausta, yhteistyön kehittämistarpeita sekä erilaisia ajankohtaisia asioita. Elinkeinopolitiikkaa uudistetaan vahvistamalla ennakoivaa kehittämisotetta ja ennakoivaa rakennemuutosta (ERM).

Kainuu saa rahoitusta **Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 –ohjelmasta** (EU ja valtio yhteensä) 96,5 milj.€. Lisäksi on muuta julkista (laskennallista kuntarahoitusta) 13.8 milj.€. Kainuun liiton osuus EU/valtion rahoituksesta on 22,9 milj.€. Edellä mainitusta rahoituksesta Kainuun liitolla on vapaata päätöksiin sitomatonta EU/valtion rahoitusta yhteensä 211 788 €. Työ- ja elinkeinoministeriö ei uudelleen budjetoinnin yhteydessä osoittanut Kainuun liitolle EAKRn lisämäärärahoja.

Koronan elpymisen vauhdittamiseksi TEM on 22.10.2020 antamalla päätöksellä jakanut alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE), siirtomäärärahaa yhteensä 17,0 milj.€, josta Kainuun liitolle on kohdennettu 308 000 €. Määrärahan alueellinen jako perustuu tilastolliseen arvioon aluetaloudesta, alueen koronaressilienssistä eli sopeutumisen- ja muutosjoustavuudesta sekä koronan aluevaikutuksista. Ministeriön tarvearviot perustuivat alueilla tehtyihin alueellisiin selviytymissuunnitelmiin.

Kainuun liiton omasta budjetista varataan rahoitusta kohdennettavaksi mm. joidenkin hankkeiden omarahoitukseen. Kainuun liiton päätöksentekoa ja rahojen käyttöä ohjaa rahoituslaki. Kainuun liiton hankerahoituspäätöksen tekoon vaikuttavat TOPSU:ssa määritellyt kriteerit arvioitaessa kehittämishankkeiden tukiosuuden suuruutta (vaihteluväli 50–80 %, normi 70 %). Kriteereitä, jotka kohottavat tukiosuutta kohti ylärajaa, ovat maakuntaohjelman osuvuuden ja tuloksellisuuden sekä vaikuttavuuden lisäksi erityisesti

- laaja yhteistyö koko maakunnan alueella tai ylimaakunnallinen yhteistyö
- korkea yritysrahoituksen osuus kehittämishankkeen rahoituksesta
- vientiä edistävä toiminta
- uusien kasvualojen ja -yritysten osaamistarpeiden / osaamisaukkojen tunnistus.

(Kokonaisuudessaan kriteerit löytyvät Kainuun maakuntaohjelmasta ja sitä tarkentavasta toimeenpanosuunnitelmasta, TOPSU 2020–2021.)

Kainuun liitto omistaa KaiCell Fibers Oy:ta yhdessä useiden muiden yksityisten osakkaiden kanssa. Yhtiö rekisteröitiin Kaupparekisteriin helmikuussa 2016. Yhtiön tavoitteena on saada Palta-moon kemiallista valkaistua sellua jalostava tehdas. Kainuun liiton omistusosuus KaiCell Fibers Oy:stä on syksyn 2020 osakeannin myötä pienentynyt 15,97 %:iin. Yhtiö on saanut myönteisen päätöksen ympäristöluvaksi heinäkuussa 2020. Investointihankkeen toteutusta jarruttaa luvasta tehty valitukset, jolloin luvan lainvoimaisuus voi viivästyä jopa 2 vuotta.



5.5 Mainetyö

Mainetyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä muiden maakunnallisten organisaatioiden, kuntien, alueen median ja yrityssectän kanssa. Mainetyötä koordinoi viestintäpäällikön vetämä Kainuun liiton mainetiimi, jota täydennetään keskeisillä maakunnallisilla toimijoilla sekä kuntien edustajilla. Mainetyötä tukee Kainuun julkisviestijöiden verkosto, jota viestintäpäällikkö vetää. Tiimi organisoii mainetyöhön liittyvää maakuntakuvan, Kainuu-brändin ja ydinviestien valmistelua ja toteutusta.

Kaikki kainuulaiset voivat osallistua maakunnan maineen kirkastamiseen ja maakunnan brändin rakentamiseen erilaisten kyselyjen ja kampanjoiden avulla. Mainetyöhön kytkeytyy kaikkiin Kainuun vetovoimaisuutta edistäviin hankkeisiin; vuoden 2021 aikana keskeisinä kohteina ovat Kainuu Arctic Lakeland -matkailubrändin lanseeraus ja rekryointikampanjat. Mainetyössä tunnistetaan eri kohderyhmiä ja niiden osalta organisoidaan omia toimenpiteitä tai hankkeita (esim. opiskelija- ja työntekijärekrutointi, investointien houkuttelu). Kainuun liiton omat tapahtumat, tulevaisuusrahaston tuki sekä eri järjestöjen ja kv- ja kansallisten tapahtumien kanssa tapahtuva yhteistyö liitetään tiiviisti mainetyöhön.

5.6 Edunajaminen ja yhteistyö

Yleinen edunajaminen

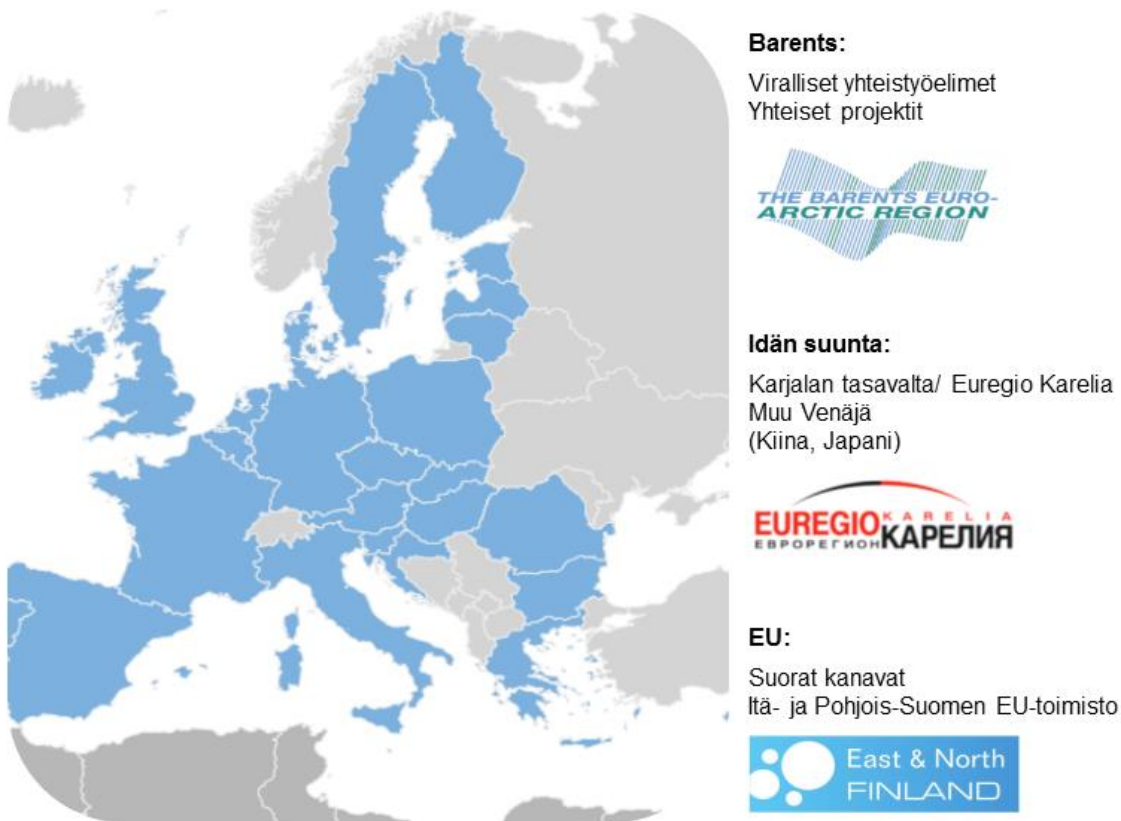
Kainuun liitto toimii maakunnan edunvalvojana ja -ajajana maakuntahallituksen hyväksymien painopisteiden mukaisesti. Vuonna 2021 erityisenä vaikuttamiskohteena ovat aluekehitys- ja rakennuslain sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistus. Liikenteellinen ja tietoliikenteellinen saavutettavuus on pitkän aikajänteen keskeisiä edunvalvonnan teemoja sekä yhteistyökysymyksiä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kesken. Ennakoivuus ja varautuminen äkillisiin edunvalvontatehtäviin on jatkuva toimintamalli.

Aluekehityskeskusteluissa ministeriöiden kanssa Kainuun tavoitteena on vahvistaa Kainuun aluelouden kasvua ja uudistumista tukevia poikkihallinnollisia toimenpiteitä (positiivisen rakennemuutoksen mahdollistaminen). Kainuun liitto koordinoi Kainuun siltasopimuksen toimeenpanoa.

5.7 Kansainvälinen toiminta

Kainuun liiton edunajamiseen ja aluekehitysviranomaisen tehtävään liittyy yhä voimakkaammin kansainvälinen ulottuvuus. Kainuun liiton kansainvälistä toimintaa koordinoi maakuntajohtajan vetämä kv-tiimi ja kansainvälisiin asioihin keskittyvä aluekehityspäällikkö.

Viraston sisäisen työnjaon kautta turvataan riittävä resurssointi kansainvälisiin tehtäviin eli kohdennetaan henkilöstöresursseja kansainvälisen toiminnan, kansainvälisen edunvalvonnan ja viestinnän tehostamiseksi. Kansainvälisiä harjoittelijoita ja opinnäytetyön tekijöitä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan toiminnan tukena.



Kuva 7. Kainuun liiton kv-toiminnan pääsuunnat ja kansainväliset pääyhteistyökumppanit

Europe Direct -tiedotuspisteen ylläpito ja tiedon välitys

Europe Direct on Euroopan komission ylläpitämä verkosto, jonka päätehtävä on välittää Euroopan valtioiden kansalaisille tietoa EU:sta. Kainuun liitto on vuoden 2015 alusta lähtien ollut Europe Direct -verkoston Kainuun tiedotuspisteen isäntäorganisaatio. Keskeisenä tavoitteena on kansalaisviestintä EU-asioista sekä erityisesti EU:n eri rahoitusohjelmiin liittyvä viestintä. EU-tiedotuspisteet toimivat unionin kaikkien toimielinten etäpisteinä. Ne täydentävät ja tukevat paikallistasolla komission edustustojen ja parlamentin tiedotustoimistojen työtä.

Kainuussa on tarvetta Eurooppa-tiedolle hanketoiminnassa, jotta erityisesti EU:n erillisrahoituskanavat voidaan hyödyntää nykyistä tehokkaammin. Tiedotuksen painopisteenä on myös nuorten kansainvälistymisen tukeminen ja oppilaitosyhteistyö sekä kansalaisviestintä. Kainuun liitossa ylläpidetään liiton toimiston 2. kerrokseen sijoittuvaa tiedotuspistettä ma–pe klo 9-15; tiedottaminen painottuu kuitenkin yhä enemmän verkkoon, verkkosivujen, sosiaalisen median ja uutiskirjeiden kautta. Myös tapahtumien järjestäminen eri kohderyhmille on keskeinen tapa toimia. Vuonna 2021 viestinnässä painottuvat vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal) sekä EU:n digitaalistrategia. Myös monivuotinen rahoituskehys sekä uuden ohjelmakauden valmistelun etenemisen seuranta ja viestintä ovat keskeisesti esillä.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto

Maakunnan pysyvä edustus Brysselissä hoidetaan Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston kautta, jonka toimintaan osallistuu seitsemän maakuntaa. Kainuun liitto aktivoi ja koordinoi kainuulaisten tahojen kansainvälistä toimintaa (ns. kotipesätoiminta) sekä osallistuu EU-toimiston ohjaukseen.

EU-toimisto tukee vuonna 2021 erityisesti maakuntien edunvalvontaa EU:n tulevien budjetti- ja politiikkaratkaisujen ja aluekehitysohjelmien säädösten valmistelussa.

Kansainväliset verkostot

Kainuun liiton rooliin kuuluvaa EU-alueen sisäistä yhteistyötä tehdään pääsääntöisesti eri järjestöjen ja verkostojen kautta. Kainuu toimii vuonna 2021 kansainvälisissä verkostoissa ja järjestöissä, joista keskeisimmät ovat:

Barentsin alueyhteistyö

Kainuun liitto osallistuu Barentsin aluehallintojen väliseen yhteistyöhön alueneuvoston, aluekomitean ja näiden työryhmien jäsenenä. Keskeinen tavoite on Barentsin alueen saavutettavuuden ja elinvoimaisuuden parantaminen. Kainuulla on vetovastuu Barentsin alueellisessa liikenne- ja logistiikkatyöryhmässä ja sen käynnistämässä CBC-hankkeessa, Barents Region Transport and Logistics (BRTL). Lähes kymmenen vuotta sitten toteutuneen Barents Link -yhteistyön jatkumona Kainuun liitolla on vetovastuu myös Northern Axis Barents Link (NABL) CBC-hankkeessa, jossa paneudutaan erityisesti Kainuun ja Itä-Lapin keskinäisten yhteyksien sekä kv-yhteyksien kehittämiseen.

Venäjä-yhteistyö

Kainuun liiton Venäjä-yhteistyön toteutusta tukevat Kainuun Venäjä -strategiaryhmä ja sen työvaliokunta. Venäjä -strategiaryhmän tehtävänä on Kainuun Venäjä-strategian toimeenpanon edistäminen, seuranta sekä toimintaympäristön ennakointi. Venäjä -strategiaryhmä koostuu maakuntahallituksen, Kainuun kuntien ja muiden Venäjä-yhteistyön kannalta oleellisten sidosryhmien edustajista. Strategiaryhmän puheenjohtajana toimii maakuntavaltuuston puheenjohtaja.

Venäjälle suuntautuvassa poliittisessa yhteistyössä keskeistä on Euregio Karelian hallituksen ja sen sihteeristön toiminta (Kainuu, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ja Karjalan Tasavalta). Kainuun liitto tekee kahdenvälistä, yhteistyöpöytäkirjaan perustuvaa Venäjä-yhteistyötä Kostamuksen kaupunkipiirin kanssa. Kainuun liitto tukee alueen organisaatioiden Venäjä-hankkeita ja osallistuu niiden toteuttamiseen Venäjä-strategian pohjalta. Yhteistyön painopisteet määritellään vuosittain yhteisessä toimintasuunnitelmassa.

Vuonna 2021 jatkuu komissiossa, jäsenvaltioissa ja alueilla EU:n ulkorajaohjelmien valmistelu ohjelmakaudelle 2021 - 2027. Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti edunvalvontaan ja CBC Karelia- ja Interreg Pohjoinen -ohjelmien valmisteluun.

NSPA -verkosto

Kainuun liitto osallistuu Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan. Sen keskeinen tavoite on EU:n harvaan asuttujen alueiden erityisaseman vahvistaminen. Kainuu hyödyntää NSPA verkoston OECD:lta tilaaman raportin tietoa ja suosituksia EU:n tulevan budjetti- ja ohjelmakauden valmisteluissa ja edunajamisessa. Kainuulla on edustus NSPA:n poliittisessa ohjausryhmässä.

Jäsenyydet kv-verkostoissa

Kainuun liitto osallistuu Euroopan raja-alueiden liittoon (AEBR) Euregio Karelian kautta.

Kainuun liitto toimii eurooppalaisissa verkostoissa Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston välityksellä. Näitä ovat mm. Harvaan asuttujen alueiden yhteistyöverkosto Northern Sparsely Populated Areas (NSPA), Euroopan alueiden tutkimus- ja innovaatioverkosto European Regions' Research and Innovation Network (ERRIN), väestönmuutosalueiden verkosto Demographic Change Regions' Network (DCRN), epävirallinen Itämeri-yhteistyöryhmä Informal Baltic Sea Group (iBSG), maa- ja metsätalouteen sekä ruoantuotantoon liittyvien innovaatioiden eurooppalainen alueiden verkosto ERIAFF. Lisäksi liitto on aluejäsenenä Bio-based Industries Consortium (BIC) –verkostossa sekä strategisena kumppanina EPSI:ssä (European Platform for Sport Innovation), joka on urheiluun liittyvää TKI ja yritystoimintaa edistävä eurooppalainen verkosto.

5.8 Vuoden 2021 erityistavoitteet ja mittarit

Alla olevaan taulukkoon on koottu **Kainuun liiton koko organisaation tasoisten** tehtävien tavoitteita ja mittareita.

KAINUUN LIITTO KOKO ORGANISAATIO		
Tehtävä	Tavoite 2021	Mittari
Kainuun liiton perustehtävät, Kainuuta koskeva suunnittelu- ja aluekehittäminen	Maakuntajohtajan vetämä johtoryhmä varmistaa, että Kainuun liiton vastuulla oleva suunnittelu- ja aluekehittäminen toteutuu maakuntahallituksen ja –valtuuston linjausten ja aikataulujen mukaan	Kainuun liiton suunnittelu- ja aluekehittäminen toteutetaan toimintasuunnitelman mukaisesti
Kainuun aluekehityksen tilannekuva ja toimintaympäristön seuranta ja ennakointi	Kainuun liitto seuraa yhteistyössä Kainuun ELY:n kanssa aktiivisesti Kainuun tilannekuvaa ja ennakoii toimintaympäristön muutoksia (talouden, sosiaalisen kehityksen ja ympäristön osalta)	Maakuntahallitukselle säännöllisesti annettavat kokonaiskuva ja tilannekatsaukset Kainuun aluekehityksen tilanteesta 2 krt Mkh:n poliittinen ohjaus tilannekuvan edellyttämistä toimenpiteistä (jatkuvasti)
Kainuun liiton viraston organisointi ja sisäinen työnjako	Maakuntajohtajan vetämä johtoryhmä varmistaa, että Kainuun liiton viraston organisointi ja sisäinen työnjako vastaa maakuntaohjelman ja toiminta- ja taloussuunnitelman painotuksia. Vastuut jalkautetaan vuosittaisella kehityskeskustelukierroksella	Kehityskeskustelut pidetty (100 %) ja sovitut toimenpiteet toteutuneet.
Yhteistyö kuntien kanssa	Kuntaneuvottelujen järjestäminen sekä kuntajohtajien ja –päättäjien kokouksiin osallistuminen; kuntien kanssa sovittujen toimien toteuttaminen	Kuntaneuvottelut ja kuntajohtajien ja –päättäjien kokoukset toteutuvat; kuntien kanssa sovitut toimet toteutetaan
Edunvalvonnan ja eri ohjelmien sekä rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen	Kainuun liitto vastaa MYR:n ja sen sihteeristön hyvästä toimivuudesta siten, että edunvalvonta, eri ohjelmien ja rahoitusinstru-	MYR:n ja sen sihteeristön valmisteluprosessien laadukas toteutus

	menttien yhteensovittaminen onnistuu	
Maakuntahallituksen ja -valtuuston toiminnan itsearviointi	Toimielinten itsearviointi toteutetaan	Toteutettu
EDUNAJAMINEN JA YHTEISTYÖ		
Tehtävä	Tavoite 2021	Mittari
Edunajamisen yhteistyö kuntien ja sidosryhmien kanssa	Yhteisen tilannekuvan ylläpitäminen ja kärkihankkeiden edistäminen Tehokas vaikuttaminen päätöksentekijöihin kansallisesti ja kansainvälisesti	Yhteinen tilannekuva on ajan tasalla ja toimijoille jaettuna
Operatiivinen edunajaminen	Edunajamisesta maakuntahallituksen linjaamat toimenpiteet toteutuvat ja etenevät Pystytään nopeasti reagoimaan mahdollisiin yllättäviin muutoksiin	Kärkihankkeiden toteutumisen jatkuva itsearviointi Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaukset pidetty jokaisessa maakuntahallituksen kokouksessa
Kannanottojen valmistelu	Maakuntahallitus ja virasto antavat kannanottoja lausuntopyyntöihin ja omaehtoisesti edunajamisen kärkihankkeiden linjaamina	Kannanotot lausuntopyyntöihin maakuntahallituksessa ja viraston kannanotot tiedoksi maakuntahallitukselle
Suuralueyhteistyö Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa	Osallistuminen Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien kokouksiin ja niiden valmisteluun IP-yhteistyö rakennerahasto-ohjelman valmistelussa ja toimeenpanossa	4 kpl kokouksia vuonna 2021; kainuulaisten jäsenten aktiivisempi osallistuminen kokouksiin
Maakuntien yhteistyö	Aktiivinen osallistuminen maakuntien yhteistyöhön perustuen Kuntaliiton sopimukseen	Aktiivinen osallistuminen mkj- ja muiden verkostojen toimintaan
KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ		
Tehtävä	Tavoite 2021	Mittari
Kansainvälinen yhteistyö ja edunvalvonta	Tehtävien ajantasainen ja laadukas hoitaminen, eri verkostoissa, tarvittaessa myös etäyhteyksin Liiton kansainvälisten hankkeiden suunnitelmien mukainen toteuttaminen	Toiminnan ajantasaisuus ja laadukkuus tuovat positiivista palautetta ja Kainuun liiton maine yhteistyökumppanina on hyvä Hankkeille asetettujen tavoitteiden realisoituminen
Venäjä-yhteistyö	Kainuun Venäjä-strategiatyö Strategian toteuttaminen ja sen päivittäminen vuosille 2021 - 2027	Kainuun Venäjä-strategia vuosille 2021 - 2027 valmistuu vuoden 2021 aikana Vuodelle 2021 strategiaryhmässä sovitut toimenpiteet toteutetaan ajantasaisesti ja tuloksellisesti
	Kostamus-yhteistyö Kainuun liiton ja Kostamuksen kaupunkipiirin välisen yhteistyö-	Toimintasuunnitelman uudistaminen ja allekirjoittaminen vuosille 2021 – 2022 Kostamuksen Business Forumin osallistujamäärä ja tapahtumasta

	<p>pöytäkirjan ja yhteisen toimintasuunnitelman toteuttaminen vuonna 2021</p> <p>Kostamuksen Business Forumin järjestäminen syksyllä 2021 yhteistyössä Kostamuksen kaupungin, Karjalan tasavallan talouskehitys- ja teollisuusministeriön sekä Suomi-Venäjä-Seuran kanssa</p> <p>Barents Link Centerin käyttösopimuksen jatkaminen ja käytön aktivointi</p>	<p>saatu palaute</p> <p>Niiden yritysten ja organisaatioiden lukumäärä, jotka ovat hyötynneet Kainuun liiton tukitoimista Kostamus-yhteistyössä</p> <p>Kainuulaisten Barents Link Centerissä järjestämät kokoukset ja tilaisuudet</p>
	<p>Euregio Karelia yhteistyö</p> <p>Euregio Karelian strategian 2021-2027 toimeenpanon jalkauttaminen.</p>	<p>Positiivinen palaute, hyvä maine yhteistyökumppanina</p> <p>Euregio Karelian strategian v. 2021 - 2027 toimenpiteiden täytäntöönpano</p> <p>Järjestettävien tilaisuuksien osallistujamäärä ja niistä saatu palaute sekä niiden saavuttama julkisuus</p>
	<p>Ohjelmatyö</p> <p>Aktiivinen osallistuminen Karelia CBC 2021 – 2027 EU:n ulkoraja-ohjelman valmisteluun ja edunvalvonta (työskentely ohjelmointikomiteassa ja alueellisessa työryhmässä)</p>	<p>Karelia CBC 2021 – 2027 – ohjelman valmistelu etenee aikataulussa ja huomioiden Kainuun intressit</p>
Aasia-yhteistyö	<p>Kainuun liitto tukee alueen toimijoita Kiina- ja Japani-yhteistyön aktivoimisessa ja vakiinnuttamisessa</p>	<p>Seurantatiedot (TKI- ja yritysyhteistyö, investointihankkeet, kiinalaisten matkailijoiden määrä)</p>
Barents-yhteistyö	<p>Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti Barentsin yhteistyöhön (Barentsin alueneuvosto, aluekomitea, työryhmät)</p> <p>Barents Regional Transport and Logistics ja Northern Axis – Barents Link – Kolarctic CBC hankkeiden toteuttaminen hankesuunnitelman mukaisesti</p>	<p>Odotettujen tulosten saavuttaminen</p> <p>Hankkeille asetettujen tavoitteiden realisoituminen</p>
NSPA-yhteistyö	<p>Aktiivinen osallistuminen NSPA-verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan</p> <p>Osallistuminen Arctic Investment Platform -hankkeen toimintaan ja investointialustan jatkosuunnitteluun</p>	<p>Selkeät ja vaikuttavat NSPA-kannanotot</p> <p>Arctic Investment Platform etenee konkreettiseksi toiminnaksi</p>

MAINETYÖ JA ALUEMARKKINOINTI		
Tehtävä	Tavoite 2021	Mittari
Mainetyö	Toimijoiden yhteistyön tiivistäminen ja laajentaminen mainetiimin, kuntamarkkinoijien ja julkisviestijöiden verkostojen avulla. Maakuntakuvatutkimuksen tulosten hyödyntäminen mainetyössä.	Tiimin ja verkostojen säännölliset kokoontumiset ja aktiivisuus Kainuun näkyvyys mediaseurannassa
Positiivisen Kainuu-kuvan vahvistaminen ja brändäys	Kohderyhmätyöpajat ja selvitykset Brändityöpaja Kohderyhmien tarpeet on tunnistettu Kainuuseen muutto- ja työntekijöiden rekrytointi helpottuu	Kainuun näkyvyyden kasvaminen toimenpiteiden tuloksena
Alue-markkinointi	Av-tuotantokannustimen rahoituksen järjestäminen Kainuun markkinointistrategia ja vuosikello markkinointiin Toimialaverkostojen brändäykseen osallistuminen (ICT-ekosysteemi, Business Kainuu, RekryKainuu)	Kampanjoiden näkyvyys Naisnäkökulmaa elinvoimapolitiikkaan –kokeilun toteutuminen Monipaikkainen työ –selvitys ja jatkotoimenpiteet Kainuun alue-markkinointihankkeen toimenpiteiden toteutuminen
Kainuu Arctic Lakeland – yhteistyön koordinointi	Kainuun Arctic Lakeland – yhteistyön pitkän aikavälin sitoutumisen vahvistaminen	AL-matkailubrändin käyttö laajenee ja osallistuminen markkinointitilaisuuksiin ja -kampanjoihin
Positiivisten faktojen, uutisten ja tapahtumien esille tuominen	Uudet alue-markkinointiavaukset; esim. ICT-ekosysteemi, kulttuuri-matkailu, kestävä matkailu, virtuaali- ja livetapahtumat Yhteistyö av-tuottajien ja järjestöjen kanssa sekä tapahtumatuottajien verkoston laajentaminen	Uudet hanke- tai markkinointisuunnitelmat ja verkostot

Taulukko 1. Kainuun liiton koko organisaation tehtävät, tavoitteet ja mittarit

ELINKEINOT JA ALUEKEHITYS		
Tehtävä	Tavoite 2021	Mittari
Ennakointi ja seuranta	Ennakoinnin ja seurannan toimintamallin uudistaminen: maakunnallisen yhteistyön vahvistuminen ja uudenlaisen tilannekuvan laatiminen Ennakointi- ja seurantaryhmän johdolla tehdään TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportti sekä ALKE keskustelujen tilannekuva	Ennakointi- ja seurantatyön uusi toiminta- ja yhteistyömalli 1 kpl Uudenlainen kokonaiskuva maakunnan tilasta ja tulevaisuudesta 2 kpl TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportti 1 kpl ALKE keskustelujen tilannekuva 1 kpl
Maakuntaohjelman toimeenpano	TOPSU:ssa linjatut strategiset toimenpiteet (osaavan työvoiman	TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportin arvio tp:n etenemisestä ja

	<p>ja investointien saaminen Kainuuseen, Kainuun sisäisen ja ulkoisen saavutettavuuden parantuminen) käynnistyvät ja toteutuvat</p> <p>Kainuun liiton ja valtioneuvoston aluekehityskeskustelut (ALKE)</p>	<p>tuloksellisuudesta</p> <p>ALKE keskusteluprosessin koordinointi (valmistautuminen, neuvottelut, seuranta)</p>
Kainuun uusi maakuntaohjelma	Saadaan valmiiksi uusi Kainuun-ohjelma, sis. maakuntaohjelman ja -suunnitelman.	Uusi Kainuun-ohjelma 1 kpl
Kainuun siltasopimus	<p>Kainuun siltasopimuksen eteneminen suunnitellusti</p> <p>Uuden sopimuskauden saaminen Kainuun siltasopimukselle</p>	<p>Siltasopimuksen seurannan arviot siltasopimuksen etenemisestä ja tuloksista</p> <p>Myönteinen päätös uudesta siltasopimuskaudesta</p>
Kainuun selviytymissuunnitelma (korona)	Kainuun selviytymissuunnitelma toteutuksen käynnistyminen ja tarvittavan rahoituksen varmistuminen	Kainuun selviytymissuunnitelma toteutus käynnistyy ja tarvittava rahoitus ohjelmalle saadaan
Älykkään erikoistumisen yhteistyö	<p>Kainuun liiton rahoituksessa priorisoidaan AES-hankkeita, joissa tunnistetaan kasvun ja uusien lisäinvestointien saamisen mahdollisuudet</p> <p>Älykkään erikoistumisen kehittämisessä painotetaan kansainvälistä kehittämistoimintaa</p> <p>Uusi AES 2021 -</p>	<p>Rahoitettujen AES-hankkeiden tulokset</p> <p>Alueelle saadun kv AES rahoituksen määrä</p> <p>Komission älykkään erikoistumisen alustojen (joissa Kainuu on mukana) eteneminen</p> <p>Interreg Europe hankkeiden toimintasuunnitelmien ja pilottien eteneminen</p> <p>Kainuun uuden älykkään erikoistumisen strategian hyväksyminen</p>
Elinkeinot murroksessa (ELMO) yhteistyö muiden IP-alueen maakuntien kanssa	Osallistuminen ELMO-työskentelyyn, IP-alueen yhteisen älykkään erikoistumisen strategian ja yhteisen pilotin toteuttamiseen	IP-alueen yhteisen älykkään erikoistumisen strategian toteuttaminen Kainuussa ELMO 2 Kainuun-hankkeen avulla
Europe Direct Kainuu – tiedotuspiste ja EU-viestintä	<p>Europe Direct Kainuu viestii eri kanavien (verkkosivut, some-tilit, uutiskirje) välityksellä EU:n merkityksistä ja ajankohtaisista asioista kansalaisten ja hanketoimijoiden suuntaan</p> <p>Haetaan 4 kk jatkoaika kuluvalle ohjelmakaudelle (01-04/2021)</p> <p>Vuonna 2021 haetaan Kainuun liitolle Europe Direct Kainuu – tiedotuspiste uudelle kaudelle (05/2021 -)</p>	<p>Seurantatiedot some-tilteiltä (Facebook ja Twitter) ja verkkosivulta.</p> <p>Tapahtumien määrä ja laatu sekä viestinnän vaikuttavuus ja tavoitettavuus</p> <p>Jatkoaika myönnetään ja toimintaa jatketaan 4 kk kuluvalle kaudella</p> <p>Kainuun liiton hakemus Europe Direct Kainuu -tiedotuspisteeksi uudelle kaudelle - myönteinen päätös</p>

<p>Kainuun sisäinen ja ulkoinen tietoliikenteellinen saavutettavuus</p>	<p>Nopeiden yhteyksien alueellinen kattavuuden paraneminen</p> <p>Alueen toimijoiden yhteistyön tiivistyminen tuloksellisesti.</p> <p>Uuden kansallisen laajakaistaohjelman toteutuminen alueella ja liitto mukana sen edistämässä omalta osaltaan</p> <p>Koillisväylän tietoliikennekaapelin toteutuminen etenee Kainuun kannalta optimaalisesti ja on yksi Suomen sisäisistä runkoreiteistä saadaan mukaan suunnitelmiin kulkemaan itäistä reittiä Kajaanin kautta. Koko IP-alueen tuki hankkeen etenemiselle. Runkoreittien ja lisäkapasiteetin rakentamiseen tarvittavan rahoituksen varmistuminen.</p>	<p>Kainuun liitto valmistelee toimintavuonna 2021 suunnitelman peittävän ja kiinteän laajakais-tyhteyden rakentamiseksi koko Kainuun alueelle vuoteen 2025 mennessä. On tärkeää, että viestintäyhteyksien kehittäminen vastaa vähintään Euroopan komission tavoitteita gigabit-yhteiskunnasta, jonka mukaan vuonna 2025 kaikilla kotitalouksilla tulee olla mahdollisuus käyttää yhteyksiä, joiden siirtonopeus on vähintään 100 Mbit/s. Tavoitteena tulee olla symmetrinen ja ei jaettu yhteys.</p> <p>Valokuitusaatavuus 35 % kotitalouksista (oli vuoden 2019 lopussa 32 %) Maakuntien liitot (mkl. Kainuun liitto) mukana valmistelussa, kyllä/ei</p> <p>Koillisväylän tietoliikennekaapelin ja Suomen sisäisen runkoliikenneverkon lisärakentamisen eteneminen ja Kajaanin kautta kulkevan reitin varmistuminen</p>
<p>Valmistautuminen rakennerahastokauteen 2021-2027</p>	<p>Valmistautuminen rakennerahastokauteen 2021-2027 etenee IP alueen yhteisten tavoitteiden mukaisesti</p> <p>Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti rajat ylittävien Venäjä-ohjelmien sekä Pohjoisen Periferia ja arktinen –ohjelman valmisteluun</p>	<p>Aktiivinen osallistuminen valtakunnallisiin ja IP alueen RR valmistelun yhteistyöryhmiin, Venäjä-ohjelmien sekä Pohjoisen Periferia ja arktinen -ohjelman valmisteluun</p> <p>Ohjelmien valmistuminen ja toteutuksen käynnistyminen</p>
<p>Toteutetaan strategisia hankkeita oman tuotannon hankkeina</p>	<p>Toteutetaan Ilmasto- ja ympäristövastuullinen Kainuun 2040 –hanke ja kansainväliset hankkeet BLITZ, BRIDGES, e-MOPOLI, Innoprovement</p> <p>Hankkeiden suunnitelmien mukainen eteneminen</p>	<p>Hankkeiden seurannan arviot niiden etenemisestä</p>
<p>Nuorisovaltuuston toiminta</p>	<p>Nuorten näkemysten mukaan saaminen maakunnan tason kehittämistyöhön sekä päätöksentekoon.</p>	<p>Manulaisten ja nuorten osallistumisaktiivisuus, mukana olevien nuorten määrä kehittämistyössä, nuorten tekemien kannanottojen ja valtuustoaloitteiden määrä</p>
<p>Yhteispalvelun edistäminen ja digituen koordinointi</p>	<p>Kuntien kumppanina toimien pyrittään säilyttämään hyvä asiointipalveluverkko alueella, tuodaan asiointin rinnalle sähköisen asiointin edistämiseksi digituen koordinoitu maakunnallinen verkosto</p>	<p>Nykyisten asiointipalvelupisteiden säilyminen (lkm) ja palvelureper-tuaarin monipuolistuminen palvelupisteissä.</p>

EAKR-RAHOITUKSEN VÄLITTÄVÄN VIRANOMAISEN TEHTÄVÄT		
Tehtävä	Tavoite 2021	Mittari
EAKR-välittävä viranomainen ja muu kehittämishankerahoitus	Rahoitetaan TOPSU:n painopisteiden mukaisia tuloksellisia ja vaikuttavia EAKR-hankkeita Rahoitetaan hankkeita uudella maakuntien aluekehitysrahalla	TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportin arvio kehittämishankerahoituksen etenemisestä ja tuotoksista
Hankkeiden rahoituspäätösten valmistelu	Huolellisesti valmistellut päätösesitykset (hanketiimissä) ja hankevalmistelun tukeminen	Hanke-esitysten läpimeno
Maksatuspäätökset	Maksatuspäätökset tehtävä 30 päivän kuluessa	Toteutuminen määräajassa
Hankepäätökset	Rahoituspäätökset tehtävä 3 kk:n kuluessa	Toteutuminen määräajassa

Taulukko 2. Elinkeinot ja aluekehityksen vastualueen tehtävät, tavoitteet ja mittarit

ALUEIDENKÄYTTÖ		
Tehtävä	Tavoite 2021	Mittari
Maakuntakaavoitus	Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisen luonnos nähtävillä sekä tarvittavien selvitysten laatiminen suunnitellussa aikataulussa.	Toteutuu/ei toteudu
Vastuualuetta koskevat pyydetyt lausunnot	Lausunnot annetaan määräajassa	Lausuntojen lukumäärä (kpl) ja poikkeamien lukumäärä määräajoista (jatkoajat) kpl
Yhteistyö kuntien kanssa	Osallistuminen perussopimuksen mukaisiin ja MRL:n mukaisiin kuntaneuvotteluihin	16 kpl
Maakuntien välinen yhteistyö	Neuvottelu jokaisen naapurimaakunnan kanssa	3 kpl
Valtakunnallinen yhteistyö	Osallistuminen valtakunnallisiin (alueidenkäyttö, liikenne) neuvotteluihin tai tilaisuuksiin	2 kpl
Sidosryhmäyhteistyö	Osallistutaan yhteistyöryhmiin ja erilliskokouksiin	6 kpl
Saavutettavuus	Edistetään Kainuun sisäistä ja ulkoista saavutettavuutta, matka- ja kuljetusketjujen sujuvuutta yhteistyössä kuntien, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä liikennetoimijoiden kanssa Kajaanin lentoliikennettä palautetaan yhteistyössä kuntien, elinkeinoelämän, Finavian ja Finnairin kanssa Osallistutaan aktiivisesti valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun.	Kainuun sisäinen ja ulkoinen saavutettavuus, matka- ja kuljetusketjujen sujuvuus paranevat Kajaanin lentoaseman lentoliikenne palautuu kysyntää vastaavalle tasolle. Kainuulle tärkeät liikenneasiat ja kehittämishankkeet sisältyvät suunnitelmaan.
Yhteistyöhankkeet	Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne, Barents Region Transport ja Logistics sekä Northern Axis-Barents link -hankkeet etenevät suunnitelmien mukaisesti	3 kpl toteutuu/ei toteudu

Taulukko 3. Alueidenkäytön vastualueen tehtävät, tavoitteet ja mittarit

HALLINTOPALVELUT		
Tehtävä	Tavoite 2021	Mittari
Henkilöstöasioiden hoitaminen	Henkilöstöasioiden nopea hoitaminen	Yleiset henkilöstöasiat hoidetaan
Uusien työntekijöiden perehdytys (hallintopalvelujen osalta yleispe-rehdytys, substanssiasioissa ku-kin vastuualue)	Uudet työntekijät on perehdytetty hyvin Tarvittavien henkilöstöohjeiden laatiminen	Perehdytettyjen palaute Tarvittavat ohjeet laaditaan
Talous; tulos	Talousarvion tulostavoite vuodelle 2021 saavutetaan Kuukausittaiset talousraportit osoittavat, että pysytään budjetis-sa Kainuun liiton taloudesta ja toi-minnan toteutumisesta raportoi-daan kunnille osavuosikatsauksil-la	Tilinpäätös, tilikauden tulos Talousraporttien tunnusluvut Osavuosikatsaukset kunnille nel-jän kuukauden välein
Yleishallinto	Laadukkaasti ja tehokkaasti hoi-dettu yleishallinto (asiakirja- ja kokoushallinto, arkistointi jne.)	Määräajassa laaditut kokousten esityslistat ja pöytäkirjat
Talousarvio- ja tilinpäätöskirjojen laadinta	Talousarvio- ja tilinpäätöskirjojen selkeyttäminen	Selkeät asiakirjat
Toiminnan kehittäminen	Toiminnan kehittämistä koskevat selvitykset strategiaprosessissa esim. sähköiset kokoukset ja sähköinen allekirjoitus	Toiminnan kehittämisselvitykset ja mahdolliset päätökset tehty
Tiedonohjaussuunnitelman (TOS) laadinta ja Dynasty 10 asianhallin-tajärjestelmän käyttöönoton val-mistelu	Tiedonohjaussuunnitelman val-mistuminen Dynasty 10 asianhallintajärjestel-män käyttöönoton valmistelu ja mahdollinen käyttöönotto loppu-vuodesta 2021	Tiedonohjaussuunnitelma valmis-tunut Käyttöönotto valmisteltu ja mah-dollisesti järjestelmä otettu käyt-töön loppuvuodesta 2021
Kainuun alueellinen valmiusfoorumi	Valmiusfoorumin toimintasuunni-telman mukainen toiminta sekä varautuminen koronapandemiaan liittyviin erityistehtäviin	Valmiusfoorumi arvioi toimintansa toteutumista seuraavan vuoden toimintasuunnitelman valmistelun yhteydessä
Kuntien edunvalvonta	Tiivistetään kuntien edunvalvonta-työtä Käynnistetään kuntien talousvas-taavien ennakointi- ja seuranta-työryhmän työ	Eteenpäin viedyt kunta-asiat, kuntien toimintaa tukevat lausun-not yms. toimenpiteet (esim. vero-tukseen liittyvät), kpl
Viestintä ja markkinointi		
Tehtävä	Tavoite 2021	Mittari
Perusviestintä	Vaikuttava ja nopea viestintä Viestintäperiaatteiden päivittäminen	Viestinnän vaikuttava ja nopea toteuttaminen, palautteet Viestintäperiaatteet on päivitetty
Tapahtumien järjestäminen ja vuosittaisten huomionosoitusten myöntäminen	Vuosittaisen maakuntajuhlan jär-jestäminen, Itsenäisyyspäivän aaton juhlan järjestäminen	Pro Kainuu palkintojen myöntämi-nen sekä muut huomioimiset
Uudet viestinnän kanavat haltuun (0365 sovelluksineen)	Henkilökunta osaa käyttää ohjel-mia tehokkaasti.	Tehokas ajankäyttö, sujuva vies-tintä

Taulukko 4. Hallintopalvelujen vastuualueen tehtävät, tavoitteet ja mittari

6. TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA VUOSILLE 2021–2023

6.1 Yleisperustelut

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset 2020 - 2021

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 01.04.2020 - 28.02.2022. Sopimuskausi on 23 kuukautta. Sopimusten piirissä ovat kaikki kuntien ja kuntayhtymisen palkansaajat.

Sopimuskausi, palkankorotukset ja sopimusmuutokset kunta-alan sopimuksissa

Sopimusratkaisu sisältää sopimuskaudelle 2020 - 2021 sovittujen virka- ja työehtosopimusten lisäksi virka- ja työehtosopimuksen kunnallisen pääsopimuksen jatkamisesta ja eräitä muita määräyksiä sekä aiesopimuksen sote- ja maakuntauudistusta varten.

Sopimuskausi on kaikissa kunta-alan sopimuksissa 01.04.2020 - 28.02.2022. Sopimukset noudattavat kustannustasoltaan niin sanottua yleistä linjaa, eli niiden kustannusvaikutus on 23 kuukauden sopimusjaksolla 3,04 prosenttia.

Paikkakustannukset nousivat vuonna 2020 keskimäärin 0,09 prosenttia verrattuna vuoden 2019 vuosikeskiarvoon. Luvun pienuuteen vaikuttaa muun muassa vertailuvuoden 2019 tammikuussa maksettu kertaerä, joka nostaa sen vuoden vuosikeskiarvoa. Vuonna 2021 paikkakustannukset nousevat vastaavasti keskimäärin 2,07 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna.

Kunta-alan kaikki virka- ja työehtosopimukset tulivat voimaan 01.04.2020. Osaa uusista sopimusmääräyksistä noudatetaan takautuvasti ja osa määräyksistä tulee voimaan kussakin virka- ja työehtosopimuksessa erikseen sovittuna ajankohtana.

Sopimusratkaisun seurauksena kilpailukyky sopimuksessa sovitut työajan pidennykset poistuivat 31.08.2020. OVTES:ssä työajan pidennys poistui 01.08.2020. Työajan pidennyksistä luopumisen vastapainoksi sopimuksissa sovittiin työnantajille tulevista vastaavista hyödyistä. Lääkärisopimukseen työajan pidennykset jäävät.

Virka- ja työehtosopimus kunnallisen pääsopimuksen jatkamisesta ja eräitä muita määräyksiä

Sopimuksen mukaan kunnallisen pääsopimuksen voimassaolo jatkuu katkeamattomana. Pääneuvotteluryhmän asemasta ja tehtävistä sopimuksessa todetaan muun muassa, että pääneuvotteluryhmä johtaa ja koordinoi kunta-alan neuvotteluja, asettaa muut neuvotteluryhmät ja päättää työ- ja virkaehtosopimusten kustannusvaikutuksesta.

Sopimuksella sovittiin sote-sopimuksesta, varhaiskasvatuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen esimiesten siirtymisestä OVTES-sopimuksen piiriin sekä työryhmästä, jossa arvioidaan TS:n, TTES:n ja KVTES:n soveltamisalan päällekkäisyydet. Sopimuksen mukaan kunta-alalla on vain yksi teknisen alan sopimus 01.03.2022 alkaen.

Työelämän kehittäminen

Sopimusratkaisun yhteydessä sovittiin myös työelämän kehittämistä koskevasta yhteistyöstä. Taavoitteena on pitkäjänteinen toiminta, joka mahdollistaa kunakin ajankohtana kehittämisen kohden-

tamisen eri toimialoille, palveluihin, yhteistyörakenteisiin ja tarvittaessa ammattiryhmäkohtaisiin hankkeisiin.

6.2 Talousarvioasetelma ja sitovuustaso

Kainuun liiton talousarvio on laadittu kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Toimintasuunnitelmassa on esitetty kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi eri vastuualueille osoitetut henkilöstö- ja talousresurssit.

Talousarvio jakautuu käyttötalousosaan, tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan. Käyttötalousosasta ilmenee koko Kainuun liiton toiminnan kustannusrakenne pääluokittain. Käyttötalousosa on lisäksi esitetty vastuualueittain: alueidenkäyttö, elinkeinot ja aluekehitys, hallintopalvelut ja viestintä. Vastuualueiden tuloslaskelmat on sijoitettu kunkin vastuualueen tekstiosion yhteyteen. Lisäksi on esitetty erikseen luottamushenkilöhallinto ja projektit (jotka eivät ole varsinaisia vastuualueita).

Arvioitaessa talousarviota vastuualueittain/kululajeittain tulee kiinnittää huomiota siihen, että osa kuluista on kirjattu keskitetysti ainoastaan hallintopalvelut vastuualueelle, esimerkiksi vuokrat, toimistotarvikkeet ja siivoukset.

Esitetty vähäinen käyttöomaisuuden ostos, joka sisältää atk-laitteistoa ja muuta toimiston tarvitsemaa teknistä kalustoa, hankitaan käyttötaloudella. Näin ollen ei ole erillistä investointiosaa.

Rahoitusosasta ilmenee, että mahdolliset yllättävät investoinnit katetaan vuosikatteella, jonka johdosta investointien osalta lainanottotarvetta ei Kainuun liitolla toistaiseksi ole.

Maakuntavaltuuston vahvistama talousarvio sitoo maakuntahallitusta jäsenkuntien tulorahoituksen 2 456 194 euron osalta.

6.3 Kainuun liiton talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2021-2023

Talousarvio

Vuoden 2021 talousarvion loppusumma toimintatuottojen osalta on 3 514 622 euroa. Toimintatuotot ovat vuoden 2020 talousarvioon (TA-muutosten jälkeen) verrattuna 6,14 prosenttia pienemmät. Toimintamenot vuonna 2021 ovat 3 514 622 euroa ja näin ollen 6,14 prosenttia pienemmät kuin edellisenä vuonna (verrattuna talousarvioon TA-muutosten jälkeen). Jäsenkuntien maksuosuus on 2 456 194 euroa, joka on saman suuruinen kuin vuoden 2020 maksuosuus. Kainuun liiton vuoden 2019 tilikauden tulos oli noin 32 695 euroa ylijäämäinen.

Maakuntavaltuusto on päättänyt päätöksellään 17.06.2019 § 15 KaiCell Fibers Oy:n lainan muuttamisesta osakkeiksi. Kainuun liiton myöntämä laina perustui maakuntavaltuuston 30.11.2015 kokouksessa hyväksymään maakuntahallituksen esitykseen yhtiön perustamisesta, Kainuun liiton osallistumisesta yhtiöön ja Kainuun liiton 400 000 euron rahoituksesta vuodelle 2016. Yhtiölle myönnetty vaihtovelkakirjalaina on muutettu vuonna 2017 pääomalainaksi. KaiCell Fibers Oy:n laina on muutettu maakuntavaltuuston 17.06.2019 § 15 tekemän valtuutuspäätöksen myötä osakkeiksi.

Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon budjetissa on varauduttu luottamushenkilöiden vuosipalkkioiden, kokouspalkkioiden, matkakorvausten ja muiden kokous- ja koulutuskustannusten maksamiseen. Muihin yhteistoimintaosuuksiin maakuntahallituksen alla on varattu 203 024 euroa erilaisiin uusiin kesken toimintavuoden ilmaantuviin toimintoihin, hankkeisiin ja tilaisuuksiin osallistumiseksi. Nämä menot ovat sellaisia, joihin Kainuun liitto on jo aiemmillä päätöksillään sitoutunut (mm. VT5-yhteistyö ja Vesivoiman kulttuuriperintö -hanke).

Toimintatuotot

Toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista (myyntituotot 2 456 194 euroa) sekä EU- ja kansallisesti rahoitettavista hankkeiden tukiosuuksista. Kuntien maksuosuuksilla katetaan noin 69,89 % Kainuun liiton toimintakuluista.

KAINUUN LIITON TALOUSARVIO 2021							
JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUSLASKELMA VUODELLE 2021 v. 2019 ASUKASLUVUN PERUSTEELLA							
Kunta	Asukasluku vuonna 2018	Asukasluku vuonna 2019 ennakkotieto	Maksuosuus 2019 euroa	Maksuosuus 2020 euroa	Maksuosuus 2021 euroa	Muutos euroa	%:ia koko maksuosuudesta
Hyrnsalmi	2 287	2 271	77 247	76 885	77 145	260	3,1 %
Kajaani	36 973	36 709	1 236 715	1 242 972	1 246 983	4 011	50,8 %
Kuhmo	8 329	8 190	282 254	280 008	278 210	-1 798	11,3 %
Paltamo	3 336	3 273	114 077	112 151	111 182	-969	4,5 %
Puolanka	2 597	2 528	88 638	87 307	85 875	-1 432	3,5 %
Ristijärvi	1 288	1 272	43 738	43 301	43 209	-92	1,8 %
Sotkamo	10 389	10 336	346 150	349 262	351 108	1 846	14,3 %
Suomussalmi	7 862	7 727	267 375	264 308	262 482	-1 826	10,7 %
Yhteensä	73 061	72 306	2 456 194	2 456 194	2 456 194		100 %

Taulukko 5. Jäsenkuntien maksosuudet

Toimintakulut

Kainuun liiton toimintakulut muodostuvat palkoista ja niiden sivukuluista henkilöstökulujen osuus (53,3 %), palveluiden ostoista (37,8 %), aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoista (2,2 %), avustuksista (1,6 %) ja muista toimintakuluista (5,1 %).

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoissa korkotuloja syntyy liiton pankkitilien koroista. Summat ovat niin vähäisiä, että sellaisia ei ole arvioitu kertyvän tuloksi talousarviossa.

Liiton omat projektit

Projektit eivät ole Kainuun liiton jäsenkuntien maksuosuuskatteista toimintaa muuten kuin omarahoitusosuuden osalta. Kulut katetaan projektien tuotoilla. Projektitoiminta saattaa aiheuttaa kuitenkin liiton maksuvalmiuden heikkenemistä, koska projektien tuotot kertyvät viiveellä. Projektitoimin-

nassa voi syntyä kuluja, joita ei voida hyväksyä projektin menoksi ja hankkeiden suunnittelu kuuluu yleensä hakijan vastuulle. Näihin kustannuksiin varaudutaan talousarviossa arviomäärärahalla. Kainuun liitto hallinnoi Barentsin alueen yhteistyönä toteutettavaa ja 36 kk kestävästä **Barents Transport and Logistics -hanketta (BRTL)** ja 28 kuukautta kestävästä **Northern Axis-Barents link -hanketta (NABL)**, jotka ovat saaneet rahoituksen Kolarctic CBC -ohjelmasta. BRTL -hanke toteutetaan ajalla 01.11.2018 - 31.10.2021 ja NABL -hanke ajalla 01.11.2019 - 28.02.2022.

Kainuun liitto hallinnoi **Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2020 -hanketta**. Hanke on yhteishanke Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Lapin liiton kanssa. Hanke toteutetaan ajalla 01.10.2018 - 31.12.2020. Hankkeelle on haettu jatkoaikaa toukokuun 2021 loppuun saakka.

Kainuun liitto on mukana **Vesivoiman kulttuuriperintö (VekuVaku)** –hankkeessa, jonka pääpartneri on Pohjois-Pohjanmaan liitto. Hanke toteutetaan ajalla 01.01.2019 - 31.12.2021.

Kainuun älykkään erikoistumisen strategian toimeenpano -hankkeessa (ELMO 2 Kainuu) korostuu kansainvälinen näkökulma, jossa euroopanlaajuisten TKI-alustojen avulla mahdollistetaan maakunnan kärkialoille paras kehittämisverkosto tulevaisuuden toimenpiteille. Älykäs erikoistuminen perustuu alueella olemassa olevaan kansainvälisen tason osaamisen nostamiseen, yrityskantaan, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vahvuuksiin ja niiden hyödyntämiseen yritysten ja elinkeinoelämän kehittämisessä, työllisyyden parantamisessa ja rakennemuutokseen vastaamisessa. Älykäs erikoistuminen on osa EU:n innovaatiopolitiikkaa, jossa alueiden merkitys korostuu käytännön innovaatio-, investointi- ja yritystoiminnan sekä rakennepolitiikan toteuttajina. Hanke toteutetaan ajalla 01.05.2019 - 31.12.2021.

Ilmasto- ja ympäristövastuullinen Kainuu 2040 -hankkeessa lähtökohtana ovat Euroopan unionin ja Suomen kansallisen tason sopimukset ja päätökset ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi sekä ympäristöllisesti kestävä kehityksen tukemiseksi. Hankkeen tavoitteena on tunnistaa, mitä toimia nämä Kainuussa edellyttävät ja muotoilla toimintamallit ja tavoitteet niiden huomioimiseen Kainuun kehittämisessä sekä laatia tavoitteiden toteutumisen seurannan mittaristo ja systemaattinen seurantamalli. Tavoitteisto muotoillaan laajapohjaisen osallistavan prosessin kautta. Hanke toteutetaan ajalla 01.02.2020 - 09.04.2021.

Kainuun metsäbiotalouden liiketoimintaekosysteemien kehittäminen – sivuvirroista uutta liiketoimintaa -hankkeessa tutkitaan ja pilotoidaan St1 bioetanolin tuotannosta sivuvirtana syntyvän lingniinin käyttömahdollisuuksia tuotteiden raaka-aineena. Hanke toteutetaan Kainuun liiton, tutkimuslaitosten ja yritysten yhteistyönä. Hanke toteutetaan 01.08.2020 - 31.09.2021 aikana.

Maakuntahallituksen päätöksen 30.10.2017 § 158 mukaisesti Kainuun liitto osallistuu Oulun yliopiston Kajaaniin sijoitettavan modernin biojalostuksen lahjoitusprofessorin rahoitukseen 100 000 eurolla vuodessa kaudella 2018 - 2020. Talousarvion 2021 laadinta-aikaan oletuksena on, että kolmas erä (100 000 €) maksetaan vuoden 2021 alussa. Tilanne voi muuttua, kun professorin rahoitusta koskeva sopimus päivitetään.

Kainuun liitto toimii projektipartnerina **Interreg Europe -hankkeessa BRIDGES (Bridging competence infrastructure gaps and speeding up growth and jobs delivery in regions)**, jossa keskitytään biotalouden kehittämiseen tutkimuksen ja yritysten yhteistyötä ja mukana olevien alueiden älykkään erikoistumisen strategioiden vaikuttavuutta vahvistamalla. Kainuussa hanke kohdistuu metsäbiotalouden kehittämiseen. Hankkeen kesto on viisi vuotta 01.04.2016 - 31.03.2021. Hankkeen pääpartneri on ollut vuoden 2020 loppuun saakka Kainuun Etu Oy ja vuoden 2021 alusta lähtien Kainuun liitto.

Kainuun liitto toimii projektipartnerina **Interreg Europe -hankkeessa e-MOPOLI (Electro MOBility as driver to support POLicy Instruments for sustainable mobility)**. Hankkeessa on tavoitteena vaihtoehtoisen polttoaineen ja sähköisen liikkuvuuden edistäminen keinoina taloudellisen toiminnan hiilijalanjäljen pienentämiseksi kaupungeissa ja myös niiden ulkopuolella. Hankkeen toteuttamisaika on 01.06.2018 - 30.11.2022 ja sen pääpartneri on italialainen Brescian provinssi.

Kainuun liitto toimii projektipartnerina **Interreg Europe -hankkeessa INNO PROVENT (Translating Industry 4.0 to improved SME policy instruments targeting innovation)**. Industry 4.0 on visio siitä, miten tulevaisuudessa tuotanto toimii asiakaslähtöisemmin, automaattisemmin, joustavammin ja nopeammin. Järjestelmien äly ohjaa automaatiota ja henkilöitä digitaalisesti. INNO PROVENT -hankkeessa tavoitteena on levittää tähän liittyviä ratkaisuja kumppanuusalueilla. Hankkeen toteuttamisaika on 01.06.2018 - 31.05.2023 ja sen pääpartnerina toimii Unkarin talousministeriö.

Kainuun liitto toimii projektipartnerina Northern Periphery and Arctic Programme 2014-2020-ohjelmasta rahoitetussa **hankkeessa BLITZ (Business of Literature Zones)**. Hankkeessa kehitetään kirjallisuusmatkailua yhteisen Spot-lit brändin alla. Hankkeessa on Kainuusta mukana myös Kajaanin ammattikorkeakoulu. Hankkeen toteuttamisaika on 01.10.2018 - 30.09.2021 ja sen pääpartneri on Irish Central Border Area Network Ltd. (ICBAN).

Toimintansa päättävän Kainuun Etu Oy:n kansainvälisistä projekteista suurin osa siirtyy Kainuun liiton hallinnoitaviksi.

Communities response and resilience to corona virus 19 [CRR/COVID19] Pohjoisen periferia ja arktinen ohjelman hanke 01.09.2020 – 31.12.2020. Hankkeessa etsitään koronasta selviämisen hyviä käytäntöjä Skotlannista, Pohjois-Irlannista, Irlannista, Suomesta ja Tanskasta, joista on toimijoita mukana hankkeessa. Hankkeen loppuraportointi ajoittuu alkuvuoteen 2021.



kuva: Minna Mustonen

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa kuinka tulorahoitus riittää toimintamenoihin ja rahoitusmenoihin. Tuloslaskelmasta saadaan seuraavat tunnusluvut: toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä.

KAINUUN LIITON TULOSLASKELMA

KAINUUN LIITTO TALOUSARVIO TP2019, TA2020, TA2021, TS2022, TS2023					
	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Myyntituotot					
Kuntien maksuosuudet	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194
Tuet ja avustukset	846 651	1 198 302	948 288	801 809	773 809
Muut tuotot	176 683	90 089	110 140	60 157	60 157
TOIMINTATUOTOT	3 479 528	3 744 585	3 514 622	3 318 160	3 290 160
Henkilöstökulut	-1 766 795	-1 987 872	-1 874 992	-1 788 718	-1 781 568
Palvelujen ostot	-1 254 296	-1 474 908	-1 327 716	-1 283 287	-1 263 287
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-36 735	-48 805	-76 550	-44 100	-43 600
Avustukset	-172 367	-57 200	-55 283	0	0
Muut toimintakulut	-216 903	-175 800	-180 081	-202 055	-201 705
TOIMINTAKULUT	-3 447 096	-3 744 585	-3 514 622	-3 318 160	-3 290 160
TOIMINTAKATE	32 432	0	0	0	0
VUOSIKATE	32 695	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	32 695	0	0	0	0
TP vuosi 2019 sisältää maakuntaudistuksen menoja ja tuloja.					

Taulukko 6. Kainuun liiton tuloslaskelma

KAINUUN LIITON RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA			
KAINUUN LIITTO			
TALOUSARVIO TP2019, TA2020 1-10, TA2021 1-12 (arvio)			
	TP2019	TA2020 (1-10)	TA2021 1-12 (arvio)
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Vuosikate	32 694,91	-104 522,43	0,00
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät			
TOIMINNAN RAHAVIRTA	32 694,91	-104 522,43	0,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot	-400 365,43	-720,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	365,43	0,00	0,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-400 000,00	-720,00	0,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-367 305,09	-105 242,43	0,00
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	400 000,00	0,00	0,00
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset	400 000,00	0,00	0,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	427 330,17	-880 086,76	-1 056 104,11
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	405 218,44	-875 215,64	-1 061 949,46
Vaihto-omaisuuden muutos			
Saamisten muutos	251 455,15	103 523,81	124 228,57
Korottomien velkojen muutos	-229 343,42	-108 394,93	-130 073,92
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	827 330,17	-880 086,76	-1 056 104,11
RAHAVAROJEN MUUTOS	460 025,08	-985 329,19	-216 000,00
RAHAVAROJEN MUUTOS	460 025,08	-985 329,19	-216 000,00
Rahavarat kauden lopussa	3 019 385,62	2 034 056,43	2 250 056,43
Rahavarat 1.1.	2 559 360,54	3 019 385,62	2 034 056,43

Taulukko 7. Kainuun liiton rahoituslaskelma

KAINUUN LIITON TASE

Kainuun liiton tase 31.10.2020

<u>VASTAAVAA</u>		2019	2020	<u>VASTATTAVAA</u>		2019	2020
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				<u>OMA PÄÄOMA</u>			
Sijoitukset				2000 Peruspääoma		-467 268,63	-467 268,63
1208 Muut osakkeet ja osuudet	443 450,89	844 170,89		Peruspääoma yht.		<u>-467 268,63</u>	-467 268,63
Antolainasaamiset yrityksiltä	400 000,00	0,00		2015 Kainuun tulevaisuusrahasto		-117 215,62	-100 115,62
Sijoitukset yht.	843 450,89	844 170,89		Muut omat rahastot yht.		<u>-117 215,62</u>	-100 115,62
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.</u>		843 450,89	844 170,89	<u>Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)</u>			
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>				2040 Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)		-1 017 629,17	-1 180 091,08
1460 Muut toimeksiantojen varat				2050 Tilikauden ylijäämä (alijäämä)			
EU-tukien toimeksiannot yht.	2 804 506,89	4 165 560,47		TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		-20 958,41	101 422,43
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.</u>		2 804 506,89	4 165 560,47	<u>OMA PÄÄOMA YHT.</u>		-1 623 071,83	-1 646 052,90
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>			
Saamiset				2300 Valtion toimeksiannot yht.		-3 711 208,49	-5 035 383,50
Lyhytaikaiset saamiset				<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.</u>		-3 711 208,49	-5 035 383,50
Myyntisaamiset				<u>VIERAS PÄÄOMA</u>			
1740 Myyntisaamiset muilta	981,30	660,00		Lyhytaikainen vieras pääoma			
1811 Arvonlisäverosaamiset	16 771,14	23 811,56		OSTOVELAT			
1810 Muut saamiset				2549 Ostovelat muille		-76 257,53	-36 057,49
1821 Muilta	0,00	647,27		Ostovelat yht.		<u>-76 257,53</u>	<u>-36 057,49</u>
Muut siirtosaamiset yht.	17 752,44	25 118,83		2557 Ennakonpidätysvelka		-32 121,70	-36 871,15
Lyhytaikaiset saamset yht.	17 752,44	25 118,83		2558 Sosiaaliturvamaksuvelka		-893,46	-1 712,32
Rahat ja pankkisaamiset				2558 Sotumaksujen vähennykset		103,66	40,64
1900 Rahat ja pankkisaamiset yht.	2 038 337,80	2 034 056,43		2558 Taloudellinen tuki		-453,89	-430,84
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.</u>		2 056 090,24	2 059 175,26	Muut velat yht.		-33 365,39	-38 973,67
<u>VASTAAVAA YHTEENSÄ</u>		5 704 048,02	7 068 906,62	Siirtovelat			
				Lomapalkkajaksotus		-258 289,00	-279 342,00
				2580 Lomapalkkajaksotus yht.		<u>-258 289,00</u>	<u>-279 342,00</u>
				2588 Muut siirtovelat			
				Ammattiyhdistysjäsenmaksut		-388,01	-408,86
				KuEL/työntekijät		0,00	-9 491,11
				KuEL-maksut palkkaperusteinen		1 021,68	-19 700,28
				Luottamushenkilömaksut		-30,00	0,00
				Tapaturmavakuutusmaksut		1 409,83	-223,43
				Työttömyysvakuutusmaksut/työntekijät		-1 540,80	-1 489,60
				Työttömyysvakuutusmaksut		-513,38	-536,23
				M2-matkalaskut välitili		-1 815,10	0,00
				Työttömyyseläkemaksut		0,00	-1 247,55
				2588 Muut siirtovelat yht.		<u>-1 855,78</u>	<u>-33 097,06</u>
				2575 Siirtovelat muille yht.		-260 144,78	-312 439,06
				Lyhytaikainen vieras pääoma		-369 767,70	-387 470,22
				<u>VIERAS PÄÄOMA YHT.</u>		-369 767,70	-387 470,22
				<u>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</u>		-5 704 048,02	-7 068 906,62

Taulukko 8. Kainuun liiton tase

TULOSLASKELMAT VASTUUALUEITTAIN

KAINUUN LIITTO YHTEENSÄ					
	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Myyntituotot	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194
Tuet ja avustukset	846 651	1 198 302	948 288	801 809	773 809
Muut toimintatuotot	176 683	90 089	110 140	60 157	60 157
TOIMINTATUOTOT	3 479 528	3 744 585	3 514 622	3 318 160	3 290 160
Henkilöstökulut	-1 766 795	-1 987 872	-1 874 992	-1 788 718	-1 781 568
Palvelujen ostot	-1 254 296	-1 474 908	-1 327 716	-1 283 287	-1 263 287
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-36 735	-48 805	-76 550	-44 100	-43 600
Avustukset	-172 367	-57 200	-55 283	0	0
Muut toimintakulut	-216 903	-175 800	-180 081	-202 055	-201 705
TOIMINTAKULUT	-3 447 096	-3 744 585	-3 514 622	-3 318 160	-3 290 160
TOIMINTAKATE	32 432	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja kulut	263	0	0	0	0
VUOSIKATE	32 695	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	32 695	0	0	0	0

Taulukko 9. Tuloslaskelma, koko Kainuun liitto

ELINKEINOT JA ALUEKEHITYS					
	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Myyntituotot	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	15 782	303 809	303 809	143 809	143 809
Muut toimintatuotot	2 375	16 432	16 432	16 432	16 432
TOIMINTATUOTOT	18 157	320 241	320 241	160 241	160 241
Henkilöstökulut	-485 488	-593 142	-611 381	-593 142	-593 142
Palvelujen ostot	-148 252	-294 012	-225 800	-154 326	-154 326
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 118	-24 600	-17 800	-24 600	-24 600
Avustukset	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-11 179	-8 930	-6 482	-12 000	-12 000
TOIMINTAKULUT	-663 037	-920 684	-861 463	-784 068	-784 068
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-644 880	-600 443	-541 222	-623 827	-623 827

Taulukko 10. Tuloslaskelma, elinkeinot ja aluekehityksen vastualue

ALUEIDENKÄYTTÖ					
	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Myyntituotot	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	34 105	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	34 105	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-259 491	-310 112	-310 112	-299 006	-299 006
Palvelujen ostot	-48 148	-86 750	-86 750	-91 450	-91 450
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 438	-4 550	-4 550	-4 300	-4 300
Avustukset	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-2 506	-2 600	-2 382	-2 800	-2 800
TOIMINTAKULUT	-312 583	-404 012	-403 794	-397 556	-397 556
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-278 478	-404 012	-403 794	-397 556	-397 556

Taulukko 11. Tuloslaskelma, alueidenkäytön vastualue

HALLINTOPALVELUT					
	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Myyntituotot	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	6 381	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	62 528	13 725	65 208	13 725	13 725
TOIMINTATUOTOT	68 909	13 725	65 208	13 725	13 725
Henkilöstökulut	-478 980	-429 055	-533 249	-477 055	-477 055
Palvelujen ostot	-329 746	-334 154	-410 000	-374 154	-374 154
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 249	-14 350	-54 200	-15 200	-14 700
Avustukset	-2 600	-57 200	-55 283	0	0
Muut toimintakulut	-149 711	-124 196	-134 609	-149 000	-148 700
TOIMINTAKULUT	-975 286	-958 955	-1 187 341	-1 015 409	-1 014 609
Rahoitustuotot ja kulut	14	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-906 391	-945 230	-1 122 133	-1 001 684	-1 000 884

Taulukko 12. Tuloslaskelma, hallintopalvelujen vastualue

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO					
	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Myyntituotot	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	1 000	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	2 457 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194
Henkilöstökulut	-76 926	-68 900	-85 000	-82 500	-85 200
Palvelujen ostot	-262 096	-283 357	-249 724	-315 357	-313 357
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-469	0	0	0	0
Avustukset	-169 767	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-10 211	-14 400	-13 009	-16 500	-16 450
TOIMINTAKULUT	-519 469	-366 657	-347 733	-414 357	-415 007
TILIKAUDEN TULOS	1 937 725	2 089 537	2 108 461	2 041 837	2 041 187

Taulukko 13. Tuloslaskelma, luottamushenkilöhallinto

PROJEKTIT (tekninen tuki, Europe Direct, Barentsin Liikenne- ja Logistiikkahanke KO1029, Axix-Barents Link KO4159, Kainuun aluemarkkinointi, Ilmasto ja ympäristövastuullinen Kainuu, Kainuun älykkään erikoistumisen strategian toimeenpano (ELMO 2), muut kv-hankkeet 4 kpl)

	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Myyntituotot	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	430 753	880 259	644 479	658 000	630 000
Muut toimintatuotot	73 286	74 166	28 500	30 000	30 000
TOIMINTATUOTOT	504 039	954 425	672 979	688 000	660 000
Henkilöstökulut	-387 884	-597 769	-335 250	-337 015	-327 165
Palvelujen ostot	-147 428	-471 935	-355 442	-348 000	-330 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-979	-5 555	0	0	0
Muut toimintakulut	-9 122	-25 474	-23 599	-21 755	-21 755
TOIMINTAKULUT	-545 413	-1 100 733	-714 291	-706 770	-678 920
TILIKAUDEN TULOS	-41 374	-146 308	-41 312	-18 770	-18 920

Taulukko 14. Tuloslaskelma, projektit

Suunnitelmavuosien 2022 ja 2023 määrärahavaroauksissa on mukana käynnissä olevien hankkeiden määrärahavaraukset.

6.4 Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2021

Kainuun liiton virastossa henkilöstö sijoittuu kolmelle vastuualueelle, joita ovat elinkeinot ja aluekehitys, alueidenkäyttö sekä hallintopalvelut. Kainuun liiton sisäinen työskentely tapahtuu pääosin kolmessa ydinprosessissa. Vastuualueen johtaja toimii alueensa henkilöstön esimiehenä ja vastaa alueensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Vuoden 2021 alussa rekrytoitava viestintäpäällikkö sijoittuu maakuntajohtajan alaisuuteen.

Kainuun liiton henkilöstörakenne uusiutuu suunnitelmakaudella eläköitymisistä johtuen. Kainuun liiton henkilökunnan määrä vuoden 2021 alussa on arviolta yhteensä 29 henkilöä. Näistä henkilöistä 20 työskentelee toistaiseksi voimassa olevassa virka- tai työsuhteessa. Lisäksi Kainuun liitossa työskentelee henkilöitä määräaikaisissa työsuhteissa (projektihenkilöt, harjoittelijat).

Maakuntahallitus on linjannut kokouksessaan 22.08.2016 Kainuun liiton lyhyen ja pitkän tähtäimen henkilöstöpolitiikan. Kainuun liitto täyttää avoimeksi tulevat vakanssit omien tarpeidensa huomioon ottaen. Edellisvuosien tapaan vuonna 2021 tulee työskentelemään henkilöitä myös määräaikaisissa virka- tai työsuhteissa vakituisten henkilöiden lisäksi.



kuva: Martti Juntunen

HENKILÖSTÖ		
Tehtävä	Tavoite 2021	Mittari
Henkilöstön työhyvinvointi	Henkilöstön työhyvinvoinnin säilyminen hyvällä tasolla/ paraneminen Henkilöstölle tarjotaan myös hyvät työterveyspalvelut ja mahdollisuus kulttuuri- ja liikuntaseteleiden käyttöön	Työhyvinvointikyselyn tulokset ja muu palaute kehityskeskusteluiden kautta
Työhyvinvoinnin ja –prosessien kehittäminen	Syksyllä 2020 toteutettuun työhyvinvointikyselyyn perustuvien, johtoryhmän ja henkilöstön kokousten tarkentamien toimenpiteiden toteuttaminen Työhyvinvointitoimintaan osallistuu aktiivisesti koko henkilöstö. Yhdessä sovitut kehittämistoimet toteutetaan sovitussa aikataulussa. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma laaditaan	Henkilöstöraportin yhteydessä, johtoryhmässä sekä henkilöstökokouksissa arvioidaan tavoitteen toteutumista Arvioidaan henkilöstöraportin yhteydessä Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma laadittu
Johtamis- ja toimintaprosessit	Selkeät johtamis- ja toimintaprosessit, onnistunut viestintä sekä motivoitunut ja sitoutunut henkilöstö	Henkilöstöraportin yhteydessä, johtoryhmässä sekä henkilöstökokouksissa arvioidaan tavoitteen toteutumista
Vapautuvat virat ja tehtäväjärjestelyt	Toimiva työnjako suhteessa Kainuun liitolle hyväksytyihin tavoitteisiin Työn vaativuuden arviointi tarkistetaan tehtävien muuttuessa Vapautuvien virkojen osalta selvitetään tehtävien uudelleenjärjestelytarve ottaen huomioon maakuntaohjelmassa linjatut kehittämispainotukset	Henkilöstöraportin yhteydessä sekä kehityskeskustelujen seurannassa arvioidaan toteutumista

Taulukko 15. Henkilöstö; tehtävät, tavoitteet ja mittarit

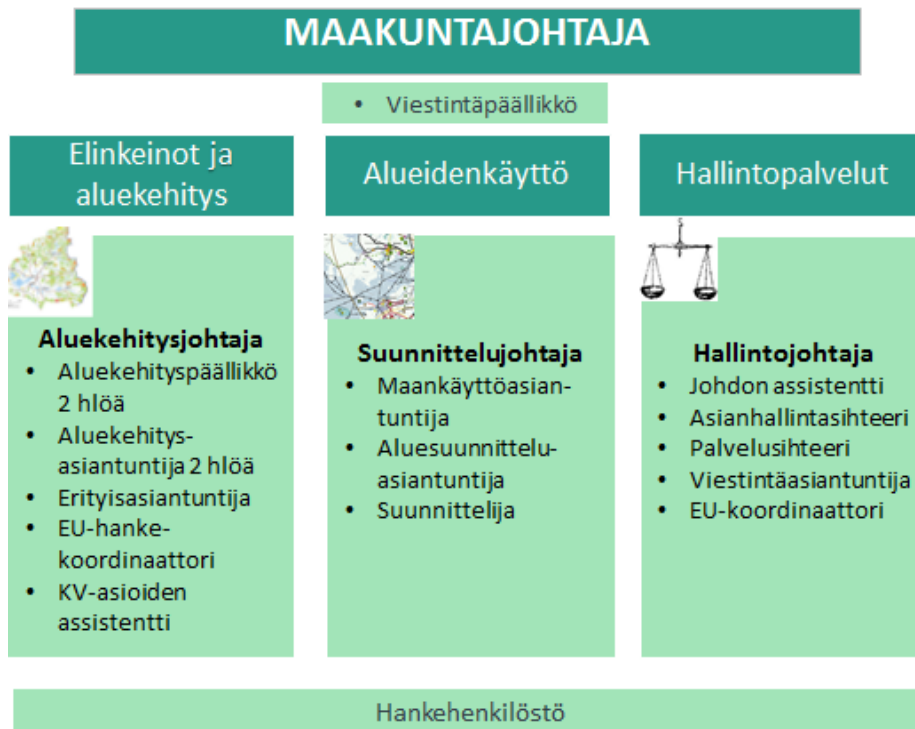
Henkilöstön jakaantuminen vastuualueille (arvio 01.01.2021 tilanteen perusteella)

Elinkeinot ja aluekehitys: 8 vakituista henkilöä + 4 määräaikaista henkilöä

Alueidenkäyttö: 4 vakituista henkilöä + 4 määräaikaista henkilöä

Hallintopalvelut: 8 vakituista henkilöä + 1 määräaikainen henkilö

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2021



Kuva 8. Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2021

6.5 Ohjelma- ja kehittämisrahoitus

EAKR-välittävä viranomainen

Kainuun liitto toimii Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) välittävänä toimielimenä. Aluekehitysrahasto-ohjelman Kestävää kasvua ja työtä, Suomen rakennerahasto-ohjelma 2014–2020 toimintalinjat ovat: Pk-yritystoiminnan kilpailukyky sekä Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen. Kainuun liitolla on tällä hetkellä päätöksiin sitomatonta (EAKR myöntämisvaltuutta) Euroopan Unionin/valtionrahoitusosuutta käytettävissä vuodelle 2021 yhteensä 211 788 €. Lisäksi on haettu TEM:ltä lisärahoitusta yhteensä 1,0 milj. €, joka sisältää hankkeista säästyneitä varoja 114 834 €.

Kansalliset rahoitusinstrumentit

Kainuun liitolle tuli vuonna 2020 kansallista aluekehitysrahoitusta valtion talousarvion kautta. Kainuu on yksi kolmesta siltasopimusmaakunnasta, jolle TEM myönsi siltasopimusrahoitusta 500 000 € sekä omaehtoisen kehittämisen rahoitusta 215 000 €, joka on kokonaisuudessaan myönnetty hankkeille. Siltasopimusrahoitus myönnettiin karkeiden hankesuunnitelmien perusteella ja rahoitus tulee kohdentaa hakemuksessa kuvattuihin hankkeisiin (4 kpl), joista kaksi on käynnistynyt ja loput käynnistyvät 2020 ja 2021 vuosien aikana. Vuodelle 2021 tulevan mahdollisen uuden kansallisen rahoituksen määrä ei ole vielä tiedossa.

Työ- ja elinkeinoministeriö on jakanut Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman (AKKE) määrärahaa alueille yhteensä 17 000 000 euroa koronakriisistä elpymiseen laadittujen alueellisten selviytymissuunnitelmien toteutukseen. Kainuun liitolle kyseistä rahoitusta myönnettiin 308 000 euroa.

Kainuun tulevaisuusrahasto

Maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan (30.11.2015 § 18) Kainuun tulevaisuusrahaston perustamisen vuoden 2016 alusta alkaen. Perustamispäätöksen yhteydessä maakuntavaltuusto päätti siirtää rahaston pääomaksi n. 500 000 euroa. Kainuun tulevaisuusrahaston rahoitusta on tällä hetkellä Kainuun liitolla käytettävissä 52 482,62 €.

Kainuun tulevaisuusrahaston tarkoituksena on tukea maakunnan henkistä ja taloudellista vaurastumista sekä yhteistyön kehittymistä rahoittamalla maakunnallisesti merkittäviä kehittämishankkeita sekä eri osapuolten yhteistyöhön perustuvia maakunnan kehittämishankkeita.

Kainuun tulevaisuusrahastosta rahoitusta voidaan myöntää maakunnallisesti merkittävien, alueen elinkeinotoimintaa tai kuntien välistä elinkeinopoliittista yhteistyötä, kokeiluja ja muiden maakuntaohjelman kehittämistavoitteita edistävien hankkeiden toteutukseen tai alueellisesti merkittäviin selvityksiin. Rahoitettavaksi valittavien hankkeiden vaikutusten on ulotuttava yhtä kuntaa laajemmalle alueelle ja niiden on edistettävä maakunnallisten tavoitteiden saavuttamista.

Tulevaisuusrahastoa käytetään AV-tuotantojen tukemiseen tulevaisuusrahaston sääntöjen mukaisesti. Vuoden 2021 aikana päätetään rahaston toiminnan jatkamisesta tai vaihtoehtoisista malleista av-tuen toteuttamiseksi. Tulevaisuusrahaston vaikuttavuusarvioinnin mukaan aiempina vuosina myönnetyllä tuella on ollut merkittävät aluetaloudelliset ja Kainuun näkyvyyteen liittyvät vaikutukset.

Muu ohjelmaperusteinen aluekehittäminen

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020 on merkittävä alueellinen ohjelma. Laskennallinen Kainuun osuus on koko ohjelmakaudella noin 22,8 milj. €. Lisäksi on kuntarahoitusta noin 0,6 milj. € eli vuositasolla se on keskimäärin 3,3 milj. €. Leader -ohjelmissa on käytössä ohjelmakaudella 2014–2020 yhteensä noin 10,0 milj. €, sisältäen myös kuntarahan; tämä tarkoittaa, että laskennallisesti vuositasolla summa on 1,4 milj. €.

Interreg Europe 2014–2020 -ohjelman toteutukseen osallistutaan hankkeiden toteuttajina sekä alueellisina yhteistyökumppaneina erityisesti hankkeisiin liittyvien alueellisten sidosryhmätyöryhmien toimintaa koordinoimalla.

Interreg Europe -ohjelman 2014–2020 kokonaisrahoitus on 359 miljoonaa euroa. Ohjelmasta tuleva EU-tuki on 85 % julkisille toimijoille ja 5 % yksityisille voittoa tuottamattomille toimijoille. Ohjelman varat jaetaan ohjelma-alueelle ja tukikelpoisille organisaatioille kohdennetuilla avoimilla hankkeilla, joihin kansainväliset hankekonsortiot voivat osallistua. Kainuusta on mahdollisuus hakea rahoitusta näitä ohjelmia toteuttaviin hankkeisiin.

Euroopan Unionissa alueiden välistä yhteistyötä toteutetaan ja rahoitetaan EU-ohjelmakaudella 2014–2020 EAY- ja ENI-ohjelmilla. Kainuun liitto toimii EU:n ohjelmissa ja tulevan ohjelmakauden ohjelmien valmistelussa ja hanketoiminnan aktivoinnissa seuraavasti:

Pohjoinen Periferia ja arktinen -ohjelma 2014–2020 (kokonaisrahoitus 56 milj. €, TEM vastaa maakohtaisesta vastinrahoituksesta. Rahoitusta ei jaeta maakohtaisesti). Ohjelma on yhdeksän ohjelmakumppanin välinen valtioiden välisen yhteistyön ohjelma. Nykyinen ohjelma on järjestyksessään neljäs. Suomesta ohjelma-alueeseen kuuluvat Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun, Poh-

jois-Karjalan, Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Keski-Pohjanmaan maakunnat. Ohjelman yhteyshenkilö Suomessa on Lapin liitosta. Kainuun liitolla on edustaja ohjelman alueellisessa neuvossa antavassa työryhmässä (FIN-RAG).

CBC Karelia-ohjelma 2014–2020; ohjelmassa on jaossa ohjelma-alueelle 43 milj. €. Ohjelma-alueita on Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Karjalan tasavallan alueet. Pohjois-Pohjanmaan liitto vastaa ohjelman hallinnoinnista. Maakunnittaista laskennallista rahoituskattoa ei ole, joten ohjelman hyödyntäminen vaatii alueellista aktiivisuutta, hankesuunnittelun aktivointia. Ohjelmasta rahoitettaville hankkeille myönnettävä tuki on enintään 90 %. Ohjelman ensimmäiset hakukierrokset avautuivat 2017. Hankkeiden toteutusaika on 2017–2022.

Itämeren alueen -ohjelman toteutukseen osallistutaan ohjelmahallinnossa sekä hankkeilla. **Kolarctic CBC -ohjelmassa** Kainuu voi osallistua ohjelmaan Barentsin yhteistyötä tukevilla hankkeilla.

EU:n erillishankkeita Kainuun liitto ei toteuta suoraan, mutta osallistuu aluekehitysviranomaisen roolissa useisiin hankkeisiin, joissa rahoituksen ehtona on alueviranomaisen sitoutuminen.



kuva: Minna Mustonen

LIITE 1. Maakunnan kehittämisen määrälliset tavoitteet

MAAKUNNAN KEHITYKSEN INDIKAATTORIT					TAVOITELTAVA KEHITYS	Koko maa 2019 (tai viimeisin tieto)
	2012	2014	2016	2019 (tai viimeisin tieto)	2020 - 2040	
Alueiden talous ja kilpailukyky						
Työpaikat (lkm) ¹	28 778	26 758	27 415	27 721 (2018)	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	2 373 668 (2018)
BKT/asukas (eur) ³	27 031	27 160	28 777	31 167 (2017)	Kasvaa nopeammin kuin maassa keskimäärin	40 991 (2017)
Arvonlisäys, brutto perushintaan (milj. euroa), edellisen v. hinnoin ¹	1 785,80	1 747	1 861	1 980 (2018)	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	198 203 (2018)
Vienti (milj. euroa) ²	138 (v.2013)	144	211	420	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	64 985
Vientirytykset (lkm)* ²	99 (v.2013)	104	91	103	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	18 776
Yrityskanta (lkm) ³	3 768	3 973	3942	3910 (Q3)	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	395 150 (Q3)
Kasvuyritykset (lkm). Väh. 3 henk. työllistävät, 10 % kasvu ¹	87 (v.2010-13)	59 (v.2011-14)	57 (v. 2013-2016)	96 (v.2015-2018)	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	8 533 (v.2015-18)
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot (euroa/asukas) ¹	339,6	272	282	412 (2018)	Saavutetaan puolet koko maan tasosta	1 167
Väestö ja työmarkkinatilanne						
Väkiluku	77 435	76 119	74 803	72 306	Pysäytetään väheneminen	5 525 292
Kokonaisnettomuutto (henkeä, mkl. siirtolaisuus) ¹	-289	-422	-166	-296	Nettomuutto voitolliseksi 2020 luvulla	15 495
Taloudellinen huoltosuhde ¹	1,65	1,79	1,72	1,63 (2018)	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	1,33 (2018)
Työvoima (henkeä) ¹	34 231	33 822	32 673	31 604 (2018)	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	2 630 122 (2018)
Työllisyysaste (työlliset 15-64 v.sta, %) ³	63	61,1	63,7 (2017)	68,0	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	72,6
Työttömyysaste (15-64 v., %) ¹	11,4	16,9	10,4	8,4	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	6,7
Nuorisotyöttömyys (15-24 v. työttömyysaste) ⁴	20,7	34,4	14,4	13,6	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	11,5
Pitkäaikaistyöttömyys (% -osuus kaikista työttömistä) ⁴	20,4	26,0	32,0	16,9	määritellään v. 2021 Kainuu ohj.päivityksessä	21,1
Hyvinvointi ja sosiaalinen osallisuus						
Koulutusaste: tutkinnon suorittaneiden osuus ¹	67	69	70	72,5 (2018)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso	73,3 (2018)
Koulutusaste: korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus ¹	22	23	24	24,9 (2018)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso	31,8 (2018)
Ei tutkintoa peruskoulun jälkeen 25-29-v.sta (%) ¹	12	12	12	10,3 (2018)	Alennetaan tasoa	14,4 (2018)
Elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (%) ⁵	50,9 (m: 51,2 / n: 50,5) (v. 2013-2015)			55,3 (m:54,2/n:56,3) (2018)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso	60,1 (m:58,3/n:61,8) (2018)
Työkykyensä heikentyneeksi (enint. 7/10 arvioivien osuus (%) ⁵	31,7 (m: 34,7 / n: 28,4) (v. 2013-2015)			32,4 (2018)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso	27,4 (2018)
Niiden osuus, jotka uskovat etteivät jaksa työskennellä vanhuuseläkeikänsä saakka (%) ⁵	33,4 (m: 34,8 / n: 32,0) (v. 2013-2015)			32,7 (2018)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso	23,7 (2018)
Aktiivisesti osallistuvien osuus (%) ⁵	23,8 (m: 23,7 / n: 23,9) (v. 2013-2015)			24,8 (m:20,1/n:29,4) (2018)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso	27,7 (m:26,8/n:28,6) (2018)
Itsensä onnelliseksi kokevien osuus (%) ⁵	52,2 (m: 51,1 / n: 53,4) (v. 2013-2015)			54,6 (2018)	Nostetaan tasoa	52,9 (2018)
Asuinalueensa turvallisuuden tyytyväisten osuus (%) ⁵	..	91,6 (m:89,5/n:93,4)	..	92,6 (m:94,6/n:90,5) (2015)	Säilytetään etumatka koko maan tilanteeseen	91,2 (m:90,9/n:91,5) (2015)
Kansantauti-indeksi ⁶	128,2	127,9	126,2	124,4 (2018)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso	100
Sairastavuusindeksi ⁶	120,9	121,1	120,2	119,1 (2018)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso	100

Vähähiilinen talous ja ympäristön kestävä kehitys									
Uusiutuvan energian osuus energiankulutuksesta (%) ⁷	61,6	64,8	48,7	55 (2018)	65	70	75	80	37 (2018)
Fosforikuormitus vesistöihin (teollisuus ja yhdyskunnat) (kg/vuosi) ⁸	6 115	4 501	5238 (v. 2015) ⁸	..	Vähennetään kuormitusta			..	
Typpikuormitus vesistöihin (teollisuus ja yhdyskunnat) (kg/vuosi) ⁸	322 642	277 075	280 500	..	Vähennetään kuormitusta			..	

Taulukon lähteet: 1) Tilastokeskus, 2) Tulli, 3) Toimiala Online, 4) Tilastokeskus, TEM, 5) THL, 6) KELA, 7) Itä-Suomen energiatilasto, 8) Ympäristöministeriö * Yritykset, joiden tavaroiden ulkomaankaupan arvo oli yli 5000 euroa tarkasteluajanjaksolla Ei tietoa saatavilla

LIITE 2. Kainuun liiton hallinnoimat ja siirtyvät hankkeet

KAINUUN LIITON HALLINNOIMAT JA SIIRTYVÄT HANKKEET (KANSALLISET JA KV-HANKKEET 2021-)				
Hankkeen nimi	Kokonaisrahoitus, €	Kainuun liiton omarahoitus 2021-, €	Toteutusaika	
Barentsin Liikenne- ja Logistiikkahanke KO1029 BRTL	1 343 183	26 724	01.11.2018-31.10.2021	
Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2021 -hanke	455 100	1 627	01.10.2018-31.05.2021	
Kolarctic CBC Northern Axis-Barents Link KO4159 (NABL)	1 115 014	10 571	04.11.2019-28.02.2022	
BRIDGES	231 800	727	01.02.2016-31.03.2021	
eMOPOLI	189 200	2 871	01.06.2018-30.11.2022	
Innoprovement	287 711	3 445	01.06.2018-31.05.2023	
BLITZ	295 198	8 000	01.10.2018-30.09.2021	
Rakennerahasto-ohjelmasta 2014-2021 (EAKR) rahoitetut hankkeet				
Kainuun älykkään erikoistumisen strategian toimeenpano (ELMO 2)	152 620	10 616	01.05.2019-31.12.2021	
Ilmasto- ja ympäristövastuullinen Kainuu	139 376	5 614	01.02.2020-09.04.2021	
Kansallisesti rahoitetut hankkeet				
Kainuun aluemarkkinoinnin vahvistaminen-tunnettuus ja vetovoima	175 000	4 000	01.06.2020-30.05.2023	+ oma työ KL rahoitus
Kainuun Etu Oy:ltä siirtyvät, valmistelussa olevat kv-hankkeet, tilanne 24.11.2020				
	Kainuun liitolle tuleva rahoitus vuonna 2021-	Kainuun liiton omarahoitus-osuus vuonna 2021-		
Bridges, Interreg Europe	17 190	968	01.04.2019-31.03.2021	
SKILLS+ Interreg Europe	24 208	1 089	01.04.2019-31.03.2021	
STOB Regions Interreg Europe	27 855	1 253	01.01.2020-31.12.2021	
EcoRIS3 Interreg Europe	23 212	1 045	01.01.2020-31.12.2021	
Cinnamon CBC	130 684	5 881	01.10.2018-31.03.2021	
Logoka CBC	73 571	3 311	17.01.2020-30.06.2022	
Kainuun Etu Oy:ltä Kainuun liiton hallinnoitavaksi 01.11.2020 siirtynyt kansallinen hanke				
Arctic Lakeland Kainuu - tuotteistaminen ja pilotointi 2020 -hanke	60 000	5 000	20.11.2019-31.05.2021	

KAINUUN LIITTO

Julkaisu-uettelo 1.1.2013 alkaen

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut

Sarja B: selvitykset ja tutkimukset

Sarja C: hallinnolliset asiakirjat

Sarja D: monistesarja

Sarja A		
A:1	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma eli TOTSU 2014-2015	2013
A:2	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2015-2016	2014
A:3	Kainuu-ohjelma	2014
A:4	Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan selostus	2014
A:5	Kainuun 1. vaihemaakuntakaava	2015
A:6	Viestinnän linjaukset 2016-2020	2015
A:7	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2016 – 2017	2015
A:8	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2017 - 2018	2016
A:9	Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava	2016
A:10	Kainuu-ohjelma, Maakuntasuunnitelma 2035, Maakuntaohjelma 2018-2021	2017
A:11	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma TOPSU 2019-2020 Kasvua Kainuuseen	2018
A:12	Kainuun tuulivoimamaakuntakaava	2019
Sarja B		
B:1	Kainuu - kaunis mutta kaukana, Kainuun maakuntakuvutkimus	2013
B:2	Kainuun skenaariot 2035 loppuraportti	2013
B:3	Kainuun ympäristöohjelma 2020	2013
B:4	Kainuun Venäjä –strategia 2020	2013
B:5	Kainuun maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen täydennys	2013
B:6	Kainuun kaupan palveluverkkoselvitys	2013
B:7	Selvitys Kainuun biotalouden aluetalousvaikutuksista – Kainuun biotalouden aluemallinnus. (2014) Aluekehityssäätiö & Helsingin yliopisto, Ruralia-Instituutti	2014
B:8	Kainuun maakuntakaavan seurantaraportti 2015	2015
B:9	Selvitys digitalisaation mahdollisuuksista Kainuussa. (Kainuun ennakointihanke, Ramboll Management Consulting)	2015
B:10	Kainuun tuulivoimamaakuntakaava. Vaikutukset NATURA 2000-verkoston alueisiin	2015
B:11	Ekologiset yhteydet, luontomatkailu ja hiljaiset alueet Kainuun aluekehityksessä ja maakuntakaavoituksessa. ELMA-hankkeen loppuraportti	2016
B:12	Kainuun maakunnallisesti arvokkaat rakennushistorialliset kohteet	2018
B:13	Kainuun matkailustrategia 2018-2021	2018
B:14	Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelma	2018
B:15	Luonnollisesti – Kainuu, Kainuun maakuntakuvutkimus 2017	2017
B:16	Kainuun kaivannaissstrategia 2019-2025	2019
B:17	Kainuun kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2019-2022	2019
B:18	Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan seurantaraportti	2020
Sarja C		
C:1	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2013	2013
C:2	Kainuun liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2014 ja taloussuunnitelma 2014-2016	2013
C:3	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2014	2014
C:4	Kainuun liiton toiminta- ja taloussuunnitelma 2015-2017 ja talousarvio 2015	2014
C:5	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2015	2015
C:6	Talous- ja toimintasuunnitelma 2016-2018 ja talousarvio 2016	2015
C:7	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2015	2016
C:8	Talous- ja toimintasuunnitelma 2017-2019 ja talousarvio 2017	2017
C:9	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2016	2017
C:10	Talous- ja toimintasuunnitelma 2018-2019 ja talousarvio 2018	2017
C:11	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2017	2018
C:12	Talous- ja toimintasuunnitelma 2019-2020 ja talousarvio 2019	2018
C:13	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2018	2019
C:14	Talous- ja toimintasuunnitelma 2020-2022 ja talousarvio 2020	2019
C:15	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2019	2020
C:16	Talous- ja toimintasuunnitelma 2021-2023 ja talousarvio 2021	2020
Sarja D		
D:1	Kainuun seudullisesti merkittävät ampumaradat 2013	2013
D:2	Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa. Kainuun turvallisuussuunnitelma 2015 – 2018	2015
D:3	Vuokin reitti Viena toimintamalli	2017
D:4	Toisen maailmansodan sotahistoriakohteet Kainuun maakuntakaavoituksessa	2019